

Ο Λ Ο Γ Ο Σ

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ : ΝΑΠ. ΠΑΠΑΓΙΩΡΓΙΟΥ

Π. ΚΡΙΝΑΙΟΥ : Δυὸ ποιήματα. — ΕΛΛΗΣ ΔΑΣΚΑΛΑΚΗ : Dégradés. — ΚΩΣΤΑ ΠΑΠΑΔΑΚΗ : Τὸ τελευταῖο ταξίδι τοῦ Νάγκελ. — JEAN-RI-CHARD BLOCE : Ρωμαῖν Ρολλάν (Μετάφρ. ΕΥΡΗΣ ΒΑΡΙΚΑ-ΚΑΤΣΙΛΙΒΑ). — Κ ΚΑΡΘΑΙΟΥ : Τὰ δέκα μώβχουνιά. — Ὁ πατέρας. — ΓΙΑΝΝΗ ΣΚΑΡΙΜΠΑ « Ἐτι δέομαί σου ». — Ὑποκρισία. — J. VALMY-BAYSSE : Ὁ Ἄλμπέρ Μπαρτολο μέ κι ἡ Τέχνη του (Μετάφρ. ΒΕΑΤΡΙΚΗΣ ΠΑΠΑΓΙΩΡΓΙΟΥ). — RUDYARD KIPLING : Τὴμ ὁ θησαυρὸς (Μετάφρ ΓΙΑΝΝΗ Γ. ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗ). — ΑΠΟ ΜΗΝΑ ΣΕ ΜΗΝΑ : Τὰ πενήντάχρονα τοῦ Κωστή Παλαμά. — Μιλάει ἡ καινούργια γενιά γιὰ τὸν ποιητὴ τοῦ « Δωδεκάλογου » (ΗΛΙΑΣ ΒΕΝΕΖΗΣ, ΜΑΝΩΛΗΣ ΚΑΝΕΛΛΗΣ, Β. ΒΑΡΙΚΑΣ, Γ. ΤΣΟΥΚΑΛΑΣ, ΓΙΑΝΝΗΣ ΡΙΤΣΟΣ). — Ζητήματα Τέχνης. — Κριτικὴ Βιβλίων. — Θέατρο. — Καλὲς Τέχνες. — Μουσικὴ. — Κινηματογράφος. — Σημειώματα. — Φιλολογικὰ Νέα. — Βιβλία. — ΕΙΚΟΝΕΣ : Ἄ Τάσου : Ναυτεργάτες. — Ἐλλη Δασκαλάκη. — Μ. Δώρις : Ἀμαζόνα στὸ δάσος. — Ὁ Ἄλμπέρ Μπαρτολομέ. — Ἄ. Μπαρτολομέ : Τὸ συσσίτιο τῶν γέροντων στὸ ἄσυλο. — Χριστός. — Ὁ Κ. Παλαμάς.

ΕΚΔΟΤΗΣ : ΑΡΙΣΤ. Ν. ΜΑΥΡΙΔΗΣ

ΓΚΡΕΡΑ

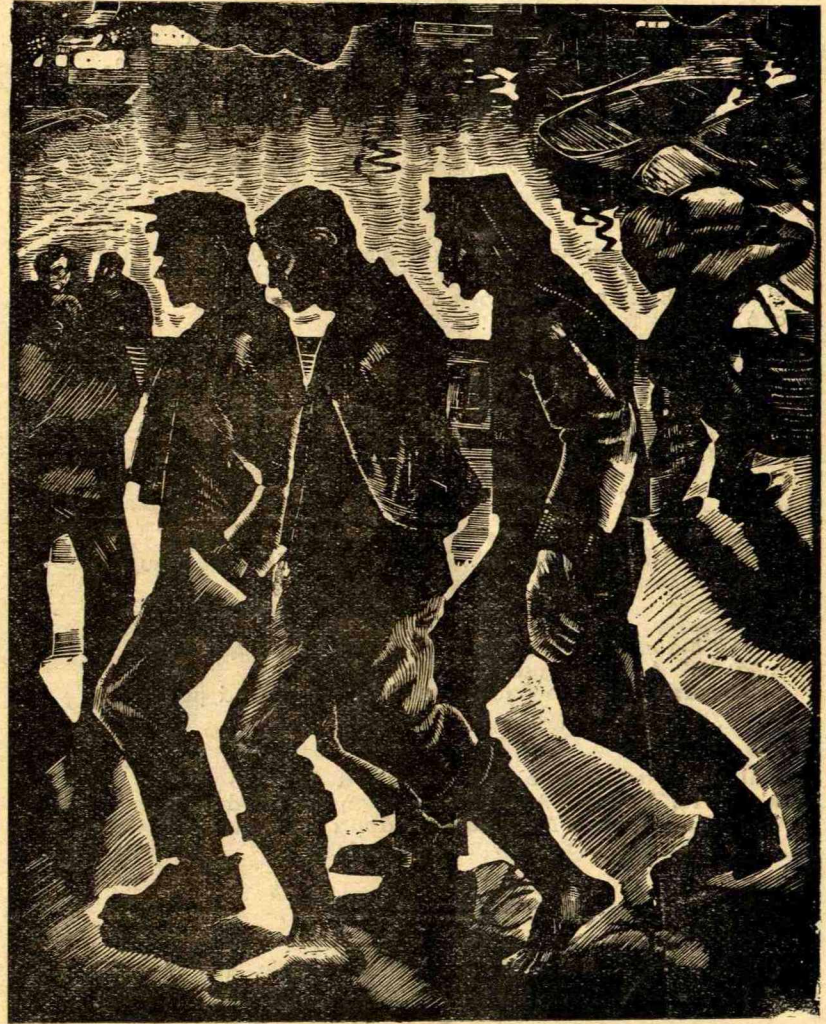
ΣΙΓΑΡΕΤΤΑ
ΚΑΡΑΒΑΣΙΑΛΗ

“Ο ΛΟΓΟΣ”

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ :
ΝΑΠ. ΠΑΠΑΓΩΡΓΙΟΥ

ΤΟΜΟΣ Β' - ΑΡΙΘΜΟΣ 2
ΑΠΡΙΛΗΣ 1936

ΕΚΔΟΤΗΣ :
ΑΡ. Ν. ΜΑΥΡΙΑΔΗΣ

Α. ΤΑΣΟΥ

ΝΑΥΤΕΡΓΑΤΕΣ

ΔΥΟ ΠΟΙΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΚΡΙΝΑΙΟΥ

Η ΠΟΜΠΗ ΤΩΝ ΔΙΟΝΥΣΙΩΝ

Νωρίς τὸ βράδι ἐψὲς πεντέξη φίλοι
στοῦ Μπάρμπα Νάσου ἀράξαμε τὴν γνώριμην αὐλή
τάγιοκλήματου εὐώδιαζαν στὴν κρεβατιάν οἱ ἀνθοὶ
(*) κι ἀπάνω ἢ ἀσπροθάλασσα τοῦ ἐρωτεμένου Ἀπρίλη.

*Ἐνα ψηλὸ στὸ πλάϊ μας θροοῦσε κυπαρίσσι
τὸν ἀνανθὸ του ὡς νᾶψελνε καημὸ
καὶ στὸ πεζούλι, ἐφούντωνε, σὰ θάμμα ἐαρινὸ
τὸ διοσμαρῖνι πού εἶχ' ἀνθίσει !

Κ' ἔφερνε ὁ κάπελας κρασί καὶ σῶσμα ρουμπινί
νὰ πᾶνε οἱ πίκρες κάτου
κ' ἔκοβε βόλτες, πρόθυμος κι αὐτὸς νὰ μπεκροπιεῖ
στὸ πείσμα τοῦ θανάτου !

*Ἦσυχ' ἢ νύχτα στὴ γλυκειὰ καὶ μυρωμένη Ἀθήνα
π' ἀγάσαινε στὸν ὕπνο της τὸ μῦρο τῶν ἀνθῶν
Μεσ' τὸ γαλάζι ὀρθρίζανε τῶν Ὀλυμπίων Σητλῶν
οἱ ἀκάνθινες κορῶνες καὶ τὰ κρίνα.

Κι ὁ σβέλτος Μπάρμπα Νάσος ἀπὸ κούνια
τάδεια ποτήρια ἐγιόμιζε κ' ἐγλένταγε κι αὐτὸς
— Παιδιά ἐβρουχιώτουν ὁ ... ἄθλιος, νὰ τ' εἶναι ὁ θησαυρὸς
κι ἢ τύφλα στοῦ Συγγροῦ τὰ μιλιούνια !

(**) Τὸ διαμαντένιο ἐπύρωνε κρασί μεσ' τὴν καρδιά μας
κι ἀνθίζ' ὁ ἀποσταμένος λογισμὸς
κι ὡς ἀπὸ λήθαργο βαθὺ ξυπνοῦσαν τὰ ὄνειρά μας
σιῶ χιμαῖρων τὸ φῶς.

Καὶ νὰ ἢ ταβέρνα ὀλόφεγγο παλάτι ἀρχαῖκὸ
κ' ἐμεῖς, ὀπλίτες Ἀλωπεκεῖς μετὰ τὴ βαριά ἀσπίδα.
Καὶ νὰ ! Περνᾷ ὁ Διόνυσος στὸ ἄρμα τὸ πομπικὸ
κι ὀπίσω του χλαμύδων καταγιγίδα !

(*) Παραλλαγή: Κι ἀνθίζε μ' ἄστρα ὁ οὐρανὸς τοῦ Ἀπρίλη
(**) » Κι ὅμως τὸ σῶσμα ἐπύρωνε, φωτιὰ τὰ σοτικά μας.

Πομπὴ βοερὴ μετὰ κύμβαλα καὶ αὐλοῦς
στὴ μολπικὴ ἔλεγεία τοῦ διθυράμβου
κι ἄσπροι χιτῶνες, κύματα στῆς μέθης τοῦς γιαλοῦς
καὶ σ' ὄργιο βακχικοῦ θριάμβου.

Κισσοὶ τὰ ὠραῖα μαλλιά τὰ νεανικὰ
κι ὡς ρόπαλα οἱ φελλοὶ στὴν ἀπαλάμη
Σ' ἔκφρονη μέθη, κύπελλα τρεμίζουσι καὶ ρυτὰ
καὶ ρέει τοῦ Βάκχου ὁ θεῖος χυμὸς ποτάμι.

*Υακίνθων πέταλα μαδοῦν κι οἱ Σεληνοὶ ἀκλουθοῦν
τὴν ἔξαλλη πομπὴ τῶν Διονυσίων
κι ἄπαυτα σκούζουν τοῦ Πανὸς τὰ κόρνα, πού φυσοῦν
κάτω ἀπ' τὴν ἀκοὴ τῶν οὐρανίων.

Πάμφωτο θάμα οἱ οὐρανοὶ τῶν Ὀλυμπίων Θεῶν
π' ἀπλώνουν τ' αὐτὰ χέρια τοῦς σὲ κίνημα εὐλογίας
κι ἀντιφεγγίζουσι τὰ χρυσ' ἐπιστύλια τῶν Ναῶν,
στὴν αἴγλη τῆς ἀρχαίας τῶν γοητείας.

Κι ὀρθρίζει τὸ ξημέρωμα τᾶπρίλη τὸ ἰλαρὸ
κ' ἐμεῖς, ξυπνάμε ἄχνοι κι ἀλαφιασμένοι
τὸρθρου ἢ καμπάνα ἠχολογᾷ μακριὰ τὸ Ἐωθινὸ
κι ἢ νύχτα ὑποχωρεῖ κι ἀχνοπεθαίνει ...

— Τὶ πλάνη ὄνειρου σύντροφοι τὸ βράδι ἀλήθεια αὐτὸ
κι ἄς λέμε τὸ ρουφᾶμε !
— Κάπελλα ! Ζύπνα κ' ἔλα δὴ νὰ φέρεις τὸ λογαριασμὸ
Δέκα μισὲς θαρρῶ πῶς σοῦ χρωστᾶμε !

ΤΟ ΕΞΠΡΕΣ

Τὸ ἐξπρές! τὸ γκρίζο τραῖνο τῆς νυχτὸς
βολίδα τὴν πεδιάδα διασκίζει
κι ὁ κρῶς του συριγμὸς μεταλλικὸς
μ' ἔντρομο δέο, τὴ σιγὴ ἀφυπνίζει
στὴν ἀφραστὴ γοητεία τοῦ Παντός.

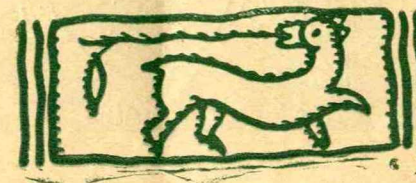
Τὸ ἐξπρές! τὸ γκρίζο τραῖνο ἀνακοχλάζει
κι ἢ μηχανὴ του, ἀεροδυναμικὴ
ρῦγχος περιεργου ζώου, πού καταυγάζει
μετὰ ὀλόφεγγο τὰ βάρραθρα ὄρυγῃ
κι ὄλο καπνίζει κι ὄλο ἀνακοχλάζει.

Περιδέραιο φεγγερό οἱ πολίχνες τρίζουσι
καὶ λυώνουν μεσ' τὸ πέλασ τῆς νυχτὸς
σὲ χάος κι ἀνεμοζάλη κυματίζουσι
τὰ δάση κι οἱ κοιλιάδες κι ὁ οὐρανὸς
κι οἱ φάραγγες βαθύφωνα ὀλολύζουσι.

Βαγόνια μετὰ βελουδο κι ἄσπρο ἀτλάζι
τὰ πέτα, ἐρωτικὲς θερμὲς γωνιὲς
μὰ σὰ ρομφαία ἰλιγγου πνέει τ' ἀγιάζι
στὴ νύχτα, πνέμα τ' Ἀριελ—π' ὀριμάζει
ἄστρα, κερανοῦς, στοῦ ἀπείρου τίς ἐρμιές.

Τὸ ἐξπρές! φωσφορικὴ ἀμαξοστοιχία
πειθηνία ρόδα μαύρη ἠλεκτρικὴ
νόημα πυραύλου κ' ἔκφρονη φυγὴ
φριχτὴ κι ἀκατανόητη μηχανὴ
χαλύβδινη, ἀνθρωπίνη ἀλαζονεία !

Γιὰ ποῦ; Γιὰ ποῖδ σκοπὸ καὶ ποῖαν αἰτία
ἢ ἔκφρονικὴ ταχύτης τοῦ συρμοῦ,
στὴν τροχιά, πύργε Βαβέλ, τοῦ μεταφυσικοῦ
πνέμα τοῦ ἰλιγγου κ' ὀϊστρε τοῦ ὕδρατμοῦ
κενὴ, μηχανικὴ, τυφλὴ οὐτοπία !

ΕΛΛΗΣ ΔΑΣΚΑΛΑΚΗ

“DÉGRADÉS,”

Λένε πως τὰ «désiadés» είναι φέτος στη μόδα: ἅμα βρεις ἕνα καπέλλο με τρεῖς διαβαθμίσεις στὴν ἴδια ἀπόχρωση, εἶσαι «ἐν τάξει». Ἡ ἄν γαρνίρεις τὴ φούστα σου με βολάν πού φαρδαίνουν ἢ στενεύουν κανονικά, πάλι εἶσαι «ἐν τάξει» μόνο γιατί νάσαι στὴ μόδα; μού φαίνεται τόσο περιεργό, ὡσάν νὰ μού ἔλεγαν πῶς; φέτος εἶναι μόδα νὰ πίνεις νερό ἅμα διψᾷς.. ἀπὸ ὅ,τι βλέπω, κι ὅσο καταλαβαίνω ἢ διαβάθμιση εἶναι συνειθισμένη μορφή, καθημερινὴ ἐκδήλωση ὄλων τῶν φαινομένων τοῦ φυσικοῦ καὶ ἠθικοῦ κόσμου. Ἡ ἀγάπη, τὸ χρῶμα τ' οὐρανοῦ, ἢ τρικυμία, ὁ θάνατος, κρύβουν μέσα τους τὴν ἰδιότητα τοῦ «βαθμηδόν».

Κ' ἐμεῖς οἱ δασκάλοι λοιπὸν εἶμαστε κάθε πρωτὴ τῆς μόδας. Δουλεύοιμε τὰ πρωινὰ ἔξη ὥρες συνέχεια με πέντε διάμεσα διαλείμματα. πέντε κανονικοὺς σταθμοὺς, πού μᾶς ὀδηγοῦνε σιγά σιγά ἀπὸ τὴν «εὐεξία» καὶ τὸ κέφι στὴν γκρίνια καὶ τὴν ἐξάντληση. Στὸν πρῶτο σταθμὸ εἶμαστε ὄλοι φλύαροι, ὄρθιοι ἢ βηματίζοιμε πάνω κάτω. Δείχνομε ἐξαιρετικὸ ἐνδιαφέρον στὰ πολιτικά. Ἐξιστοροῦμε πῶς περάσαμε τὴ βραδιά μας: ὁ ἕνας ἀγωνίζεται νὰ πεί τὴν τραγικὴ συνάντηση με τὸν ἄσσο πού τὸν ἔκαμε νὰ χάσει τὸ τελευταῖο του διακοσάρι, ὁ ἄλλος θέλει νὰ μεταδώσει τὰ τελευταῖα τηλεγραφήματα καὶ τὶς εἰδήσεις ἀπὸ τὸ νιογέννητο γυιό του, πῶς βγάζει τὴ γλώσσα του καὶ γλύφει στὸν ἀέρα καὶ πῶς σφίγγει «σάν Ἡρακλῆς» ὅ,τι τοῦ πέσει στὰ δάχτυλα, ἄλλος πῶς τὰ βρήκε σκοῦρα με τὴ γυναῖκα του — ὑποφέρει ἀπὸ χολολιθούς — τὴν ἔπιασε ἢ κρῖση στὶς 2—μὰ πῶς δίχως χρονοτριβές ἄψε σβῆσε τῆς

ἔκαμε μιὰ ἔνεση μορφίνης ... καὶ λοιπὸν εἶναι πολὺ ἀπλὸ πρᾶμα νὰ κάμεις ἔνεση .. ὁ φυσικὸς ἱκετεύει γιὰ λίγη ἡσυχία: «σκάσετε μωρέ, νὰ σᾶς διαβάσω ἕνα ἄρθρο ἀριστούργημα! ἀπὸ τὸ «δελτίο φυσικῶν ἐπιστημῶν» «περὶ τῆς ἀλληλεγγύης ἐν τῷ φυτικῷ κόσμῳ». Εἶμαστε ἕνα σωστὸ δημοπρατήριό πού ὄλοι διαλαλοῦμε τὸ ἐμπόρεμά μας κυρεῦντας ἀγοραστή. Ἄν τὸ κάμει ἢ μοῖρα μας καὶ ῥθει κανένας ξαγρυπνισμένος συνάδερφος, οἱ νέοι ἔρχονται συχνὰ ἔτσι, μουσκλωμένοι καὶ μαχμουρλοῦς πέφτομε ὄλοι ἀπάνω του καὶ ζητᾶμε νὰ ξεπουλήσομε: κι αὐτὸς μᾶς ἀφήνει νὰ λέμε, ἐνῶ τρίβει τὰ μάτια του, τανιέται καὶ χασμουριέται. Στὸ δεύτερο σταθμὸ γίνεται μορετὸ νὰ συνεννοηθοῦμε τουλάχιστον νὰ μιλεῖ ἕνας καὶ νὰ τὸν ἀκούν κἀνα δύο. Τὰ πρῶτα μαθήματα μᾶς ἦρθαν σάν κρύο νερὸ στὸ κεφάλι: μαζέφτηκαν τ' ἀτίθασσα μυαλά μας: νοικοκυρέφτηκαν, μῆχαν στὸν ντορό. Εἶμαστε ἀκριβῶς ὅπως τὰ πολυφορτωμένα μούλαρια πού κουτσαίνουν, ἅμα κινήσουν, τότες πού εἶναι ξεκούραστα, κι ἅμα βράσουν καὶ ἰδρωκοπήσουν κανονίζεται καὶ τὸ ζάλο τους.

ΕΛΛΗΣ ΔΑΣΚΑΛΑΚΗ

Στὸ τρίτο διάλειμμα ἀρχίζουν οἱ δασκάλοι νὰ συνερίζονται τὶς καρέκλες: ἀντιλαμβάνονται ξαφνικά πῶς οἱ καρέκλες τοῦ Γραφείου εἶναι λιγώτερες ἀπὸ τὸ προσωπικὸ «ἀγρία κατάστασις! νὰ μὴν ἔχομε ποῦ νὰ καθίσωμε! νὰ στείλετε ἀμέσως ἔγγραφο, κ. Γυμνασιάρχα, στὴ Σχ. Ἐφορία νὰ ζητᾶτε κ' ἕνα καναπέ.. ἐπὶ τέλους μέσα σὲ τόσο κόσμο, 700 παιδιὰ! μπορεῖ καὶ νὰ λιποθυμήσει κανένας.. προχτές τὸ Μπίστη πού τοῦρθε

ἢ κοτρόνα στὸ κεφάλι κ' ἔπεσε, τὸν ἐπλώσαν χάμω γιὰ νὰ συνέλθει...» κι ἀρχίζουν οἱ ἀναβολές: «..δὲν ἔγραψα καὶ στὸ Βιβλίο τῆς ἕλης, μὰ δὲν πειράζει: αὔριο γράφω καὶ τὰ δυὸ μαθήματα μαζί...».

Στὸν τέταρτο σταθμὸ γίνεται ἀνασύνταξη δυνάμεων. Μοιάζουν οἱ δασκάλοι σάν στρατάρχες με πείρα, γερασμένοι στὰ μέτωπα. Τώρα βαδίζουν με πρόγραμμα: παραγγέλνουν τσάγια, καφέδες καὶ κουλούρια καὶ κάνουν οἰκονομία δυνάμεων. Δὲ βγάζουν μιλιὰ ἢ λίγη παρακαταθήκη φωνῆς, πού ἔχουν τὰ φωνητικὰ τους ὄργανα, θὰ τοὺς χρειαστεῖ σὲ λίγο μέσα στὴν τάξη.

Στὸ τελευταῖο διάλειμμα νέοι καὶ γέροι καταθέτουν τὰ ὄπλα. Καλοῦν ἀπεγνωσμένα βοήθεια: σείλουν λευκὴ σημαία ζητώντας ἀνακωχή: ἀλλὰ με ποῖόν; τὸ μάτι τους ἔχει τὴν ἔκφραση πνιγμένου τῆν ὥρα πού τὸν σώζουν καὶ τὸν τραβῶν ὄξω. Δὲν καθίζουν στὶς καρέκλες, πέφτουν ἀπάνω τους. Καμιὰ ἐπαφὴ μεταξύ τους, «ὁ σώζων ἑαυτὸν σωθήτω». Ὁ

Γυμναστής στὴ γωνιά τοῦ Γραφείου κάνει ἐντριβές στὰ πόδια του, ὁ Γυμνασιάρχης με τὸ νερὸ πού τοῦμεινε στὸ ποτήρι, βρέχει τὸ μέτωπό του καὶ τὸ γυμνὸ του κρανίο.

—Τὶ Γολγοθᾶς αὐτὴ ἡ ἔχτη ὥρα!

—Καθὼς ἀνοίγω τὴν τάξη μιὰ με δύο καὶ μπαίνω, ράκος ἐγὼ, μέσα στὴ ζούγκλα τῶν ἑβδομήντα δεκαπετάχρονων παιδιῶν καὶ κλείνω ἀπὸ μονάχος μου τὴν πόρτα, ἔχω τὴν ἐντύπωση πῶς μπαίνω σὲ «κλωβὸ λεόντων». Τὸ κλεισιμὸ δμως τῆς πόρτας μού φαίνεται ἐξωφρενικό! Δηλαδή, ὄλες τὶς ὄρες ἔχω τὴν ἴδια ἐντύπωση, πῶς οἱ τάξεις εἶναι «κλωβοὶ ἀγρίων θηρίων», μὰ ἂν εἶστε σεῖς θηρία, εἶμαι κ' ἐγὼ ἀντάξιος σας θηριοδαμστής: ἴωρα ὄμως πού ἐγὼ ὁ ἴδιος δὲν μπορῶ νὰ σταθῶ στὰ πόδια μου, μπαίνω τρέμοντας πῶς θὰ κατασπαραχτῶ καὶ γυρίζω τὸ πόμολο γιὰ νὰ μὴ δώσω στὰ παιδιὰ νὰ καταλάβουν.. μὰ θὰ προτιμοῦσα τὴν πόρτα ἀνοιχτὴ γιὰ νὰ πεταγῶ μουν πὸ εὐκόλα ἔξω...»

Ἐγὼ πού ὑποφέρω ἀπὸ τὴ μονομανία

ΜΙΧΑΗΛ ΔΟΡΙΣ

ΑΜΑΖΩΝΑ ΣΤΟ ΔΑΣΟΣ

πώς δὲν ἀναπνέω κανονικά, ἀνακαλύφτω στὸ πέμπτο διάλειμμα πὼς τὸ Γραφεῖο εἶναι στενό, πὼς δὲν ἀερίζεται, πὼς ἡ ἀτμόσφαιρά του εἶναι χειρότερη κι ἀπὸ τὴ μπόχα τῶν τάξεων. Τὸ μοναδικό του στενό παράθυρο εἶναι βορεινὸ καὶ τὸν πιότερο κι κερὸ μένει κλειστό. Τ' ἀνοίγω με Ὀχτώβρη—Νοέμβρη πού ἡ δροσιὰ εἶναι ἀκόμη εὐχάριστη κι ἀπέκει τ' ἀμπαρώνομε ὡς ναρθεῖ πάλι τὸ καλοκαίρι. Κεῖνους τοὺς δυὸ μῆνες τῆς δροσιᾶς συνειθίζω νὰ στέκομαι στὰ διαλείμματα ὄρθια—τὸ παράθυρο εἶναι ψηλά—μπρὸς στὰ ἀνοιχτὰ τζάμια νὰ κάνω εἰσπνοὲς καὶ νὰ βλέπω ἔξω. Τί βλέπω; σάν καὶ τίποτα· δηλαδή δὲ βλέπω κεῖνο πού λένε «ὠραία θέα», μὰ ἐγὼ προβέρνω μόνο καὶ μόνο γιὰ τὸν καθαρὸν ἀέρα, αὐτὸν κυνηγῶ.

Ὡστόσο ἀθελά μου, μηχανικά, βλέπω κίολας: τὰ πίσω τεσσάρων σπιτιῶν κι' ἓνα τεράστιο περιβόλι περιμαντρωμένο. Ξέρω νὰ σοῦ πῶ κάθε πότε κάνουν μπουγάδα σ' αὐτὰ τὰ σπιτικά, καὶ ποιὸ ἀπὸ τὰ δουκικά εἶναι πιὸ σβέλο κι ὁμορφο· ἢ πιὸ ἀνεβοκατεβαίνει γληγορότερα τὴ σιδερένια σκάλα τῆς ἀπλώστρας ἢ ποιὰ ροῦχα εἶναι πιὸ καλοπλυμένα. Ἀπὸ δασκαλιστικὴ χιθεῖσα ταχύτητα βαθμολογῶ νοερά τὰ δουκικά. Παίρνουν ὄλα προβιβάσιμους βαθμοὺς, ἀρίστα ὅμως δὲν τοὺς ἔδωσα ἀκόμη. Τὸ ἀρίστα καὶ μάλιστα με θαυμαστικὸ τὸ φυλάγω μόνο γιὰ τὴν κοπέλλα πού περιποιᾶται τὸ περιβόλι, γιὰτὶ εἶπαμε πὼς χώρια ἀπὸ τὰ σπιτία, κάτω ἀπὸ τὸ γραφεῖο μας ἀπλώνεται κι' ἓνα περιβόλι μεγάλο. Τὸ βλέπω σ' ὄλη του τὴν ἔχταση, τὸ γραφεῖο μας εἶναι στὸ τρίτο πάτωμα κι εἶναι σὰ νὰ κοιτάζω ἀπὸ ἀεροπλάνο. Ἡ κοπέλλα εἶναι λιγνὴ καὶ υψηλόσωμη. Φαίνεται ὁμορφη, φορεῖ πάντα πιζάμες, κι' ἓνα πλατύγυρο ψάθινο καπέλλο καθισμένο σὲ ξανθιὲς μπῦκλες. Ἄλλοτε τὴ βλέπω νὰ σκάβει κι ἄλλοτε νὰ ποτίζει κι ἄλλοτε νὰ τριγυρνᾷ ἀνάμεσα στ' αὐλάκια νὰ μεταφυτεύει τίς πρασιές. Δείχνει νάχει στὸ ἔργο της τόση ἀφοσίωση πού λέω πὼς ἡ θεὰ Δήμητρα με τὴν ἴδια ἔγνια θὰ παρακολουθοῦσε τίς σπορὲς καὶ τὴν αὐξηση καὶ τ' ἄλλα μυστήρια τοῦ φυτικοῦ βασιλείου. Γύρω τριγύρω ἡ μάντρα ἔχει συρματοπλέγματα, με κοτέτσια καὶ περιστέρια κι ἀκόμη καναρίνια καὶ δυὸ κατσίκες καὶ τὰ φροντίζει κι αὐτὰ ἢ ξανθὴ κοπέλλα με τίς πιζάμες.

—Ἀπόμεινε τὸ μάτι σου με τὴ νορβηγίδα.

—Νορβηγίδα εἶναι;

—Ναί! καὶ δὲν ξέρει σκράπ ἑλληνικό.

—Καὶ πῶς συνεννοᾶται;

—Τὶ τῆς χρειάζεται ἢ συνεννόηση;.. τῆς εἶπε, λέει, ὁ ἄντρας της—ἔχει πάρει ἓνα ρωμιὸ ἀξιωματικό—νὰ τῆς φέρει δα-

σκάλα νὰ τὴ μάθει ἑλληνικά, μὰ τοῦπε πὼς τῆς ἀρέσει νὰ μιλεῖ μόνο μ' αὐτόν.. ἄλλο εἶδους γυναικίκες.

Τὴν ἔβλεπα κι' ἐγὼ ἀπὸ ψηλά καὶ καταλάβαινα πὼς πραγματικά δὲν ἀνιοῦσε. Δούλευε ὄλη μέρα τραγουδώντας μέσα στὸν κῆπο ἢ ἀνοίγε τίς πορτοῦλες κι' ἔμπαινε μέσα στὰ συρματοπλέγματα καὶ τᾶιζε τὰ ζωντανὰ της καθίζοντας σ' ἓνα σκαμνάκι ἢ χᾶιδευε τὰ περιστέρια της κουβεντιάζοντας τους μέσα στὸ μούτρο καὶ ὄλα φυτὰ καὶ ζῶα «ἤκμαζαν» μ' ἓνα τρόπο θριαμβευτικό κάτω ἀπ' τὴ φροντίδα της. Ὑστερα με τὸν ἔρχομὸ τοῦ χειμῶνα κλεινόταν τὸ παράθυρο, κι' ἐγὼ κατάφευγα στὰ διαλείμματα πρὸς τίς ἠλιόλουστες πλευρὲς τοῦ σκολειοῦ μας. Με τὸ καλοκαίρι ἀνοιγότανε πάλι τὸ παράθυρο κι ἀντίκρουζα τὴ γνώριμη εἰκόνα: τίς αὐλὲς ὑπηρεσίας με τὰ δουκικά καὶ τὴν ξανθὴ νορβηγίδα με τὸ ἄυλο κορμί νὰ διαφεντεύει τὸν κόσμον της. Ποιὸ εἶταν τὸ μυστικὸ της πού ἔκανε τὸν κῆπο της νὰ φουντώνει ἀπὸ πρασινάδα καὶ βλάστηση, ἐνῶ σ' ὄλα τὰ τρίγυρα ξεραίνονταν τὰ λουλούδια στὶς γλάστρες καὶ πέφτανε τὰ περιβολάκια σὲ μαρμασμό;

Φέτος ἀνοίγοντας με τὸ ξεκαλοκαίριμα τὸ παράθυρο, ἀπόρησα. Τὸ ὄλανθιστο καταπράσινο περιβόλι εἶτανε σὰ χωράφι αὐγουστιάτικο μετὰ ἀπὸ τὸ θερισμό. Οἱ πόρτες τοῦ σπιτιοῦ, τῆς κουζίνας κι ἡ ἄλλη ἢ διπλανή, εἶτανε κλεισμένες, τὰ δρομάκια κεί μπρὸς γεμάτα ξερόχορτα καὶ τὰ συρματοπλέγματα γύρω τριγύρω στὴ θέση τους μὰ ἀδειανὰ με ὄλες τίς πορτοῦλες τους ἀνοιχτές. Εἰκόνα ἐρήμωσης καὶ ἐγκατάλειψης.

—Μπα, ἔφυγε ἡ νορβηγίδα! Ἐ' ἄλλαξαν σπιτί.. τί κρίμα!

—Ναί! ἄλλαξαν σπιτί.. Ὁ ἀξιωματικός ἀγόρασε ἰδιόχρητη μονοκατοικία «εἰς τὰς αἰωνίους μονάς».

—Πέθανε; πῶς; πότε;

—Ξαφνικά· κι αὐτὴ ἐπειδὴ ζοῦσε μαζί του ἀστεφάνωτη, ἔφυγε στὴν πατρίδα της.

Ἡ ἀλλαγὴ πού γίνηκε στὸν κῆπο μοῦ ἦρθε σάν ἀπότομα, μὰ ὅμως στὴν ἀλήθεια μεσολάβησαν πολλοὶ σταθμοὶ ὡς τὸ τωρινὸ κατάντημα. Καὶ ἡ νορβηγίδα δὲν ἔφυγε ἀμέσως· κοντοστάθηκε, λέει, ἀρκετὲς μέρες· μὰ μέρα με τὴ μέρα καταλάβαινε πὼς τοῦτος ὁ κόσμος, πού γέμιζε πρωτύτερα τὴν ὑπαρξή της, δὲν τὴν φτάνει. Ἄλλοτε ναί, μιλοῦσε καὶ τραγουδοῦσε μαζί του ὄλη μέρα, μὰ σάν ἔλειψε ὁ ἄνθρωπός της, σάν ἔπαψε νὰ μιλεῖ μ' αὐτόν, δὲν εἶχε πιά ὄρεξη νὰ μιλεῖ μήτε με τὰ καναρίνια, μήτε με τίποτα. Ἄρχισε σιγὰ σιγὰ νὰ ἐτοιμάζεται· χάρισε δεξιὰ κι ἀριστερὰ τὰ περιστέρια καὶ τὰ καναρίνια μαζί με τὰ κλουβιά, σὲ φιλικὰ καὶ γειτονικά σπιτία κι ἀδειασε μονάχη της ὄλα τὰ συρμα-

τοπλέγματα. Κάλεσε καὶ τὸν ἀδερφὸ τοῦ ἀντρός της καὶ τοῦ ὄωσε νὰ καταλάβει—αὐτὸς θὰ κληρονομοῦσε τὸ περιβόλι—σὲ τοῦτο τὸ τετράγωνο ἔχω φυτέψει τὸ τάδε, καὶ σὲ τοῦτο τὸ τάδε καὶ τοῦτες οἱ πρασιὲς θέλουν μέσα στὴ βδομάδα μεταφύτεμα... ἄφύτεμα...

Τὸν κῆπο μὸλις ἔφυγε ἡ νορβηγίδα τὸν ἀνάλαβε ὁ ἥλιος, ὁ ἀέρας καὶ ἡ ὑγρασία τῆς νύχτας. Φρόντιζαν καὶ τὰ τρία μαζί, καὶ ξεραίνοντας κάθε μέρα κι ἀπὸ κάμποσα φύλλα, στὴν ἀρχὴ τὰ παραέξω, ὄ-

στερα καὶ τὰ τρυφερά καὶ τίς καρδιές, κατάφεραν σὲ λιγοστὲς βδομάδες ν' ἀποχρωματίσουν τὸ περιβόλι ἀπὸ πράσινο κίτρινο. Οἱ σπαρμένοι σπόροι δὲ φῦτρωσαν καὶ οἱ πρασιὲς πού ἤθελαν μέσα στὴ βδομάδα μεταφύτεμα ξεράθηκαν ἐπὶ τόπου στριμωγμένες καθὼς εἶταν. Μὰ ὄσο νάναι, καὶ τούτῃ ἢ τελευταία ἐναλλαγὴ τοῦ κῆπου δὲν μπορεῖ νὰ πεί κανεὶς πὼς ἔγινε ἀπότομα, χρειάστηκε τίς ἡμέρες της.

ΕΛΛΗ ΔΑΣΚΑΛΑΚΗ

ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΤΑΞΙΔΙ ΤΟΥ ΝΑΓΚΕΛ

Μυρόβολη ἢ βαρκούλα σου, μεσ' στὴ γαλάζια ἀχλύ, λικνίζεται καὶ πάει καὶ πάει τὴ μεθυσμένη σου καὶ τὴν ὠραία ψυχὴ πρὸς τὰ αἰώνια χάρη..

Ἡ νύχτα πέφτει, ἐγέμισεν ἀστέρια ὁ οὐρανὸς πού ὄλα σοῦ γνέφουν τώρα καὶ τὰ χρυσὰ τους παίζουε ματόκλαδα καθὼς πληθὸς σοῦ τάζουν δῶρα...

Γαλήνη.. δὲ γροικιέται ἀχὸς., κι οὔτε φωνὴ καμμιὰ.. καὶ λαχταρᾷ ἢ καρδιά σου πού καρτερεῖ τὸν ἄγγελο με τ' ἄσπρα του φτερά νὰ πάει τὸ μῆνυμά σου.

—Ντάγκνυ, τ' ἀστέρια μοῦ μιλοῦν στὸν οὐρανὸ ψηλὸ γιὰ τὸ περπάτημά σου με τὴ μεγάλη ἀγάπη σου στὰ στήθεια μου πετῶ πρὸς τὴ γαλάζια χώρα....

—Ντάγκνυ, πολὺ σ' ἀγάπησα κι ἀκόμα σ' ἀγαπῶ νεκρὸς κι ἂν εἶμαι, τώρα με τὴ μεγάλη ἀγάπη σου στὰ στήθεια μου πετῶ πρὸς τὴ γαλάζια χώρα.

Γαλήνη.. δὲ γροικιέται ἀχὸς.. κι οὔτε φωνὴ καμμιὰ.. Πῶς λαχταρᾷ ἢ καρδιά σου!.. Σὲ λίγο θάρθει ὁ ἄγγελος με τ' ἄσπρα του φτερά νὰ πάει τὸ μῆνυμά σου!

ΚΩΣΤΑΣ ΠΑΠΑΔΑΚΗΣ

ROMAIN ROLLAN

προσωπικότητα του Ρομάν Ρολλάν όταν ύψωνεται μπροστά μας, τότε μας ξαφνιάζει από τη διαφορά των όψεων που αυτή του προσφέρει. Ο μουσικός ο ιστορικός ο μυθιστοριογράφος,

ο θεατρικός συγγραφέας, ο κριτικός της τέχνης, ο συγγραφέας δοκιμίων, ο ήθικιστής, ο πολιτικός, ο ποιητής, συγκεντρώνονται σ' αυτή τη θαυμαστή ένεργητικότητα. Σ' αυτή την πολλαπλότητα οι περισσότεροι πληροφορημένοι προσθέτουν ακόμη τον άκουραστο φίλο, τον πιστό άλληλογράφο και γενικά την ευαίσθητη καρδιά, έτοιμη σε κάθε στιγμή να τρέξει σε βοήθεια, το μυστικοσύμβουλο τόσο των παραστρατημένων ψυχών, το πνέμα το κατά την περίσταση πιο επίκαιρο και περισσότερο ανεπίκαιρο από τα ζωντανά πνέματα της εποχής μας.

Η άλληλογραφία του Ρομάν Ρολλάν και τα σημειωματάριά του θα χρησιμοποιηθούν κάποτε για καθρέφτης της εποχής μας. Δε θα ζήσουμε αρκετά για να χαρούμε αυτή την αποκάλυψη. Προπαρασκευάζει όμως η αποκάλυψη αυτή μια έχπληξη για τα παιδιά μας. Θα δούνε μέσα σ' αυτή να καθρεφτίζεται ό,τι το περισσότερο άψηλό κι ό,τι το πιο χυδαίο υπαρχε στην εποχή μας. Δεν υπάρχει σήμερα λίγο διαφέρουσα φυσιολογία, πρωτότυπη ιδέα ή καινούργιο σύστημα που να μην τράβηξε την προ-

σοχή της γαλαζίας του ματιάς, που εμφανίζεται σύμφωνα την περίσταση τότε τόσο τρυφερή και τότε «άδυσώπητη». Καθένας, χωρίς να το ξέρει, έχει άφισει κάποτε τ' ανήνια του στη θερμή και μαζί παγωμένη αυτή συνείδηση. Και η εικόνα αυτή, παραμορφωμένη από το πάθος, θα παρουσιαστεί μπροστά στην ιστορία σε μια κεραυνοβόλα μαρτυρία.

Θα περάσει καιρός για να γίνει γνωστό ποιο ρόλο ξπαιξε ο έρημίτης της Ville neuve μέσα στο μικρό αυτό σπίτι που ζει και που δεν είναι παρά απλό εξάρτημα ένου άσβεστοχρισμένου ξενοδοχείου. Οι Άνατολίτες συνειθίζουν να διακρίνουν δυο Εύρωπες: τη δική μας κ' εκείνη του Ρομάν Ρολλάν. Οι Άμερικανοί του Νότου, αναζητώντας ένα δικαιτητή για τις αιώνιες έριδες τους σ' αυτόν άποτείνουν. Οι ταξιδιώτες μας γράφουν πως τα βιβλία που διαβάζονται περισσότερο στην κεντρική και άνατολική Εύρωπη, είναι τα δικά του και πως δεν υπάρχει πολιτεία που το έργο του να μην είναι γνωστό και να μη γίνεται αντικείμενο έρευνας. Και δεν ξέρει κανένας τι να θαμάσει περισσότερο, την άφωσίωση που άπο παντού προσφέρεται σ' αυτόν τον άνθρωπο, ή τον άπότομο τρόπο και την όξεία ειρωνία που μ' αυτές σκαιά υποδέχεται κάθε υπερβολή;

Έτσι η κίνηση αυτή, που άθέλητα του και όλότελα ατόρμητα, έγινε το κέντρο της, μας δίνει μια νέα όψη της προσωπικότητάς του, που αν είναι συχνά ή λιγότερο διακρινόμενη και γνωστή, ώστόσο είναι ίσως ή πιο ουσιαδίκη, άφοδ μέσα σ' αυτήν αντικαθρεφτίζεται, περισσότερο βαθιά, η άγωνία της εποχής μας.

Αν έλεγα ότι ο πόλεμος είναι χαράγμένος με μια άπότομη γωνία στην ατόρμητη και ένστιχτώδίκη εξέλιξη του

Ρομάν Ρολλάν οι άνάμνησές μας θα μπορούσαν να το βεβαιώσουν. Γιατί όλα μιλάνε για ένότητα μέσα σ' αυτό το οικοδόμημα.

Αν, ώστόσο, ζητούσα να έξηγησω τον Ρομάν Ρολλάν με μοναδικό έφόδειο τους νόμους της αίσθητικής του ανάπτυξης, καθώς θα έκανε ένας φιλόλογος κριτικός ή καθώς θα έξηγουσα ένα όμοια περίφημο άγγλο ή γάλλο συγγραφέα, χωρίς δηλαδή να δώσω μια πρωταρχική σημασία στο ήθικό χτύπημα του πολέμου, θα στεκόμουν άχπληχτος μπροστά στη λογικότητα των μορφών και των κατευθύνσεων που αυτές πήρανε με την ένεργητικότητά του. Θα πρέπει λοιπόν να παραδεχτούμε ότι η προσωπικότητά του προσέφερε, σ' αυτό το χτύπημα, μια ιδιαίτερα ευάισθητη έπιφάνεια.

Πριν από το 1914, ο Ρολλάν αντιπροσώπευε θαμάσια τη φιλελεύτερη άστική τάξη της Γαλλίας, δηλαδή τις φρονίδες της για μια άνώτερη κολτούρα, στην εγγενείά της, το ζήλο της, τον έρωτά της για την ανεξαρτησία, τον παθητικό όρθολογισμό της, τον ανεξέθρησκο χριστιανισμό της. Ο ιδεαλισμός του Ρομάν Ρολλάν στηριζόταν σε τρεις στύλους, που ήταν στην ουσία, εκείνοι που σ' αυτούς στηριζόταν η Γαλλική λαϊκή σκέψη το 19ο αιώνα:

Λευτεριά, Τιμή, Πατριδία. Προκειμένου γ' αυτόν θάπρεπε να προστεθεί κ' ένας τέταρτος: **η Τέχνη.**

Με την τάση στη λευτεριά ένώνονταν με τις πιο παλιές προσπάθειες αυτής της άστικής τάξης, όσες είχαν διακηρυχτεί, χωρίς διακοπή άπο την εποχή των μεσαιωνικών κοινοτήτων, ως την έπανέσταση του 1830 και την ύπόθεση του Ντρεύροδς.

Με τη λατρεία της τιμής έπαιρνε τη θέση του στη γενιά του Βινύ και άποδέχονταν το τεράστιο κεφάλαιο της κληρονομιάς του πεσιμισμού, που η θρησκευτική του άγωνία μεταδίδονταν στις περιήφανες ψυχές.

Πατριώτης ήταν με τον άψηλό τρόπο των έγκυκλοπαιδιστών, των Συνταγματικών, του Λαμαρτίνου του Μισσελέ, και όλων εκείνων, που η πατριδία τους ήταν το σημείο του ξεκινήματος άπ' όπου θα έχτεινόταν προς την ανθρωπότητα.

Έρχεται ο πόλεμος. Συντρίβει διαδοχικά, τον έναν ύστερα από τον άλλο τους τέσσερους στύλους και σπάζοντάς τους άποκαλύπτει, μπροστά σ' όλα τα μάτια, άπο τι όλικά ήταν καμωμένοι.

Η Πατριδία; Ένα ζηλιάρικο είδωλο, άπλο προπέτασμα που έκρυβε τις πολιτικές και χρηματιστηριακές μανούβρες.

Η Τιμή; Μια ήχηρη λέξη, που για χάρη της έπρεπε να σκοτώνονται τα παιδιά του ίδιου πολιτισμού. Μια δύναμη κούφια, άκίνητη, χωρίς καμιά άπο-

τελεσματικότητα άπέναντι στον κυνισμό ένου κόσμου, που τον κυβερνάει το συμφέρον.

Η Λευτεριά; Περίσεμα ένου μεγάλου μα πεθαμένου πρμάτος. Σήμερα, όκνηρά περιορισμένη σε μερικά μέτρια δικαιώματα, δεν τροφοδοτείται πιά, κάτω από τις ταμπέλες του άτομισμού και του φιλελευτερισμού παρά άπο ένα είδος μικροαστικού άναρχισμού σύνθετου άπο φόβο, δυσπιστία και άρνηση να ύποσσει τις άναγκαίες θυσίες.

Η Τέχνη; Μια κοπέλλα που χορεύει, για τον τύραννο ή για τον ήρωα, άδιάφορα.

Αυτό το τετραπλό ρήγμα, ο Ρομάν Ρολλάν, το έχει κάνει σύμβολο μέσα στο μεγάλο του έργο Lullii.

Στη Γαλλία η ήρωική ώρα της σύγκρουσης για το Λαϊκισμό δεν είναι πιά, ύστερα από τον πόλεμο, παρά μια άνάμνηση. Οι καθολικοί και οι φιλελεύτεροι εξακολουθώντας το παιχνίδι των καθημερινών ύποχρήσεων γλυστράνε όμαδικά στον ήθικό και διανοητικό ξεπεσμό. Και στα δυο αυτά στρατόπεδα έπαψε πιά να ύπάρχει η βαθιά πίστη.

Υπάρχει πάντα στη Γαλλία ένα ρέμα ύπόγειο, άπαιτητικών, θαρραλέων, άδάμαστων, και πεοήφανων ψυχών. Είναι βέβαια μειοψηφία. Όστόσο χωρίς αυτές ούτε η Γαλλική ιστορία θα είχε γίνει, ούτε θα μας ήταν δυνατό να την καταλάβουμε. Ο καλβινισμός, ο Γιανσανισμός, ο Γαλλικισμός, άπο τις ψυχές αυτές έχουνε άντλήσει τις περισσότερες τους δύνამες σε μερικά μέρη του Ζάν Κριστόφ, ο Ρομάν Ρολλάν, μας έδωσε περιήφανες ζωγραφίες αυτών των ψυχών.

Την περίοδο του πολέμου, οι ήθικοί αυτοί έπληχτοι δέχτηκαν όλες τις θυσίες που γι' αυτές έξ άλλου πάντα ήταν έτοιμοι. Δώσανε τα ωραιότερα παραδείγματα, άληθινού ήρωισμού, άθόρυβης άρετής, και ρωμαντισμού τόσο στη γραμμή της φωτιάς όσο και στα «μετόπισθεν» για χάρη της οικογένειας καθώς και για χάρη της πατριδας.

Αυτοί ακόμα στάθηκαν οι περισσότερο σκληρά χτυπημένοι άπο το θάνατο, άπ' τις καινούργιες συνθήκες ζωής, και άπ' τη μεταπολεμική άποσύνθεση.

Δεκατισμένη, συντριμμένη, άρρωστη, η έκλεχτή αυτή μερίδα, ύποφέρει και συντρίβεται.

Όστερα άπ' αυτό, το άλλο ρέμα, βρίσκει λεύτερη τη θέση, την έκμεταλλεύεται και για ένα χρονικό διάστημα μας καταχτά. Στο δεύτερο αυτό ρέμα διακρίνω, τους καλούς τρόπους συμπεριφοράς, τα λεπτά ήθη, τη γεμάτη έπιείκεια ειρωνία, το διανοουμενίστικο σκεπτικισμό, την εύκολία όλα να τα βλέ-

πει με συγκατάβαση, που αποτελούν τη δεύτερη όψη του Γαλλικού χαρακτήρα. Όλα αυτά βέβαια, μπορούν να φτιάσουν ευχάριστες κοσμικές συγκέντρωσες δεν μπορούν όμως να αναδημιουργήσουν ένα κόσμο. Οι ευγενικοί τρόποι έχουν μια αξία μονάχα όταν η κοινωνία δε βρίσκειται στο δρόμο του εξαφανισμού της. Σήμερα όμως ολόκληρος ο πολιτισμός μας απειλείται να γίνει έρείπια.

Προπολεμικά για έναν εξαιρετικό καλλιτέχνη ήταν αρκετό, το να είναι ένας λεύτερος πολίτης, ή ένας έντιμος άνθρωπος. Σήμερα το πράμα περιορίστηκε αρκετά. Μεταξύ του **άγιου και του επαναστάτη** δεν υπάρχει άλλη θέση.

Προτού ο Ρομάν Ρολλάν βρεί μια διέξοδο προς την επανάσταση δέχτηκε τη γοητεία της αγιοσύνης. Όλες του οι προσπάθειες από τα 20 του χρόνια γύρω από το ίδιο ζήτημα περιστρέφονταν: στην ανακάλυψη μιας νέας δικαιολογίας για τη ζωή. Βέβαια ήταν από τους πρώτους, που ύψωσαν φωνή για την υπεράσπιση της Ρουσικής επανάστασης. Φαίνεται όμως ότι την εύρισκε πολύ επηρεασμένη από το Διτικό πολιτισμό, ώστε να μην της στέλνει το χαιρετισμό της Δύσης.

Παραδεχόταν την αφαίρεση της δύναμης, από τα χέρια μιας τάξης, που την χρησιμοποιούσε άσκημα. Δεν μπορούσε όμως να καταλάβει πως για να νικήσει μια επανάσταση πρέπει να μετατρέψει τη διδασκαλία σε πρακτική, την ιδεολογία σε έξουσία, και το ιδεώδες να το προσαρμόσει στην πραγματικότητα. Ακόμα το μίσος του για τη βία, που του είχαν εμπνέσει 5 χρόνια φριχτής ανθρωποφαγής, τον έφερε σ' αντίθεση προς τη μέθοδο εκείνη, που ζπαιξε αρκετά το ρόλο της στον εμφύλιο πόλεμο.

Έστρεψε, λοιπόν, στην αρχή τη ματιά του στην Ανατολή. Γοητεύτηκε από τον Γκάντι. Ο Ίνδος με την τεράστια, εην άδυσώπητη γαλήνη του, έγινε ένα ίδος προσωρινού καταβλισμού, στο δρόμο, που έμελλε να τον οδηγήσει στον κομμουνισμό.

Χρειάζονταν να πειστεί προηγούμενα ο Ρομάν Ρολλάν πως η εκκλησία, με όλη την ωραιότητα της διδασκαλίας της, στο μέτρο, που αυτή περιορίζονταν στη σφαίρα της αγνότητας, δεν ήταν ένα όπλο ικανό να άντιστα ει στις σκληρότητες και τις κακίες της σύχρονης κοινωνίας.

(Αν συνέβαινε διαφορετικά, αν δηλαδή οι ατομικές αρετές μπορούσαν να έμποδίσουν αποτελεσματικά τις φριχτές κακουργίες των μηχανοποιημένων όρέξεων, τι καλύτερο θα μπορούσε να υποστηρίξει κανένας από το ευαγγέλιο; Όλοι θα γινόμασταν χριστιανοί. Τό λέω

για τον έαυτό μου και, είμαι βέβαιος και για πολλούς άλλους).

Όσο διαφορετικοί κι αν είναι ο Ζίντ από τον Ρολλάν ωστόσο το παράλληλο των δρόμων τους απ' τις ίδιες αιτίες καθορίστηκε. Δεν αντιμετώπισαν τον κομμουνισμό, προτού να δώσουν ένα υπέρτατο έρώτημα στις μυστικές δυνάμεις της συνείδησης. Τον παραδέχτηκαν μονάχα εφόσον είδαν το έρώτημα αυτό να παραμένει αναπάντητο. Η αδυναμία της θρησκείας να δράσει αποτελεσματικά όχι πιά για να εξαφανιστεί το άμάρτημα, αλλά την ανθρώπινη ασυλία, (το άμάρτημα αυτό ή Έκκλησία ξέχισε να το βάλλει στη λίστα της) δρόμος όχι στο ατομικό πεδίο μα στην έκταση της ανθρώπινης κοινωνίας, έσπρωξε τις δυο αυτές απαιτητικές ψυχές προς το μέρος εκείνο που μπορούσαν να βρουν την πιο βαθιά και πιο δυνατή θέληση, που υπάρχει σήμερα πάνω στη γη ικανή να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις τους. Η Κομμουνιστική επανάσταση, ή αποφασιστική αυτή έκφραση του ήρωισμού και της αποτελεσματικότητας; δεν μπορούσε παρά μια μέρα να τους προσελκύσει.

Ανάμεσα μιας θρησκείας που βρίσκεται στο δρόμο του εξαφανισμού και μιας νέας σκέψης, που τώρα κάνει την εμφάνισή της, παραδέρνουν η τέχνη κι η διανόηση της Δυτικής Ευρώπης, χωρίς κανένα στήριγμα, χωρίς σκοπό, χωρίς καμιά δικαίωση. Κι αν θα μπορούσε να ονομαστεί ήρωας εκείνος, που νιώθει αυτό το διαχωρισμό κι αυτό το κενό στις φλέβες και στη σάρκα του, πόσος μεγαλύτερος ήρωας θα ήταν εκείνος, που έχει βαρεία υποφέρει για αυτό και το έχει εκφράσει με τον καλύτερο δυνατό τρόπο.

Πάνε τώρα 20 χρόνια, που μπήκαμε σε μια ιστορική εποχή, που τα πρακτικά προβλήματα, κ' εκείνα του τρόπου της καθοδήγησης της ζωής έχουν ρίξει στο περιθώριο όλα τα άλλα ζητήματα. Κ' ενώ πολλοί άνθρωποι, δυνας ακόμα εξαφιασμένοι από την καινούργια αυτή όψη του πεπρωμένου μας, αγωνίζονται να συμβιβαστούν τα πράματα, και να συμβιβασουνε μ' αυτά τους λόγους τους, ο Ρομάν Ρολλάν, ακόμη απ' το 1914, «ένσωματώθηκε» με τη συνείδηση της εποχής μας. Ός ένα βαθμό αυτό δεν έγινε παρά χωρίς να το θέλει και χωρίς να ξέρει που θα φτάσει. Ίσα-Ίσα όπως γίνεται σ' όλους τους ήρωες. Οι ξεγεράσεις των εκατομμυρίων και οι εμφύλιοι πόλεμοι της εποχής μας, τον έρριξαν στο κέντρο αυτών των ταραχών και των εμφυλίων πολέμων. Μέσα στις αγωνίες εκατομμυρίων ανθρώπων της εποχής του, ένωσε

τις δικές του αγωνίες. Κι αν η Γαλλία και η Δύση, κατά το διάστημα αρκετών χρόνων, μείνανε χωρίς φρένο, χωρίς οδηγό, χωρίς νόμο, υπαρξε ωστόσο σε κάποιο μέρος ένας άνθρωπος, που πλήρωσε για αυτές, μια σκέψη, που άγρυπνούσε και ύποφερε για όλους έμας. Από εδώ βγαίνει ο σεβασμός, ή ευγνωμοσύνη, ή άφοσίωση για τον Ρομάν Ρολλάν.

Σήμερα η Γαλλία με τη σειρά της ξαναβρίσκει το δρόμο της. Στο πρώτο βήμα, που κάνει προς την αναγέννησή της συναντάει εκείνον, που τότε είχε προπορευτεί, και που αυτή τό-

σο πολύ είχε παραγνωρίσει. Η χάρρα, που μάς πλημμυρίζει από την καινούργια αυτή συνάντηση είναι εξαιρετική. Και γιορτάζοντας σήμερα το Ίωβιλαίο του συγγραφέα, πανηγυρίζουμε σύχρονα το καινούργιο το στάδιο της αναγεννητικής αυτής κίνησης της Δύσης, που έμεις σε πείσμα των φαινομένων ποιέ δεν είχαμε απογοητευτεί. Και πρέπει να ομολογήσουμε, πως για αυτό κανένας δεν έχει δουλέψει πιο αποτελεσματικά από τον άνθρωπο, που τιμούμε σήμερα.

JEAN-RICHARD BLOCE

Μετάφρ. ΕΥΡΗΣ ΒΑΡΙΚΑ-ΚΑΤΣΙΛΙΒΑ

ΤΑ ΔΕΚΑ ΜΩΒ ΧΟΥΝΙΑ...

Τά δέκα μώβ χουνιά που τά κουνά
ό άέρας μπρός στου καλυβού τη θύρα,
σε τί φελούν; — Φωνή του Σατανά,
για να με τυραννάς σε στέλνει ή Μοίρα;

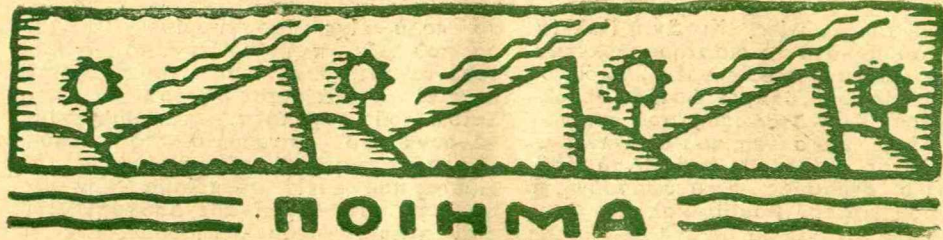
Μυστήριο στο μυστήριο ή Όμορφιά,
Ποιός θα ξηγήσει πόση ώφέλεια κρύβει
το άρωμα, το τραγούδι, ή ζωγραφιά,
το κάθε μώβ χουνί μπρός στο καλύβι;

ΠΑΤΕΡΑΣ

Τόση για σένα, βιόλα μου, είν' ή αγάπη μου.
που καυτερό με διαπερνάει βελόνι
σα συλλογιέμαι σε ποιά μέρη σ' έφερα
και σε ποιά μέρη θα σ' αφήσω μόνη.

Κι είναι — σα συλλογιέμαι — τόση ή αγάπη μου
για σένα, που ή ύποψία μου γίνεται ίση
είτε σκεφτώ το μισέμό μου σύντομο,
είτε σκεφτώ πως ίσως θα χρονίσει.

Κ. ΚΑΡΘΑΙΟΣ

“ΕΤΙ ΔΕΟΜΑΙ ΣΟΥ.”

Κύριε, εἴμ' ἕνας ἄθεος. Καὶ εἶμαι ἀδερφός
τοῦ χαρτοπαίχτη, τοῦ μπεκρῆ. Καὶ σάρκα ἔχω καὶ αἷμα.
Κι ὅπως ἐχώρησες ἐσὺ τὰ σκότη ἀπὸ τὸ φῶς
εἶσι χωρίζω κι ἀγαπῶ—ἀπ' τὸ σωστὸ—τὸ ψέμα.

Τὸ κρίμα θέλω! Εἶν' ὁμορφὴ ἢ ἀμαρτία. Πολὺ
ἐσὺ μὲ θέλησες ἀγνόν— δὲν εἶμαι. Οἱ ἄλλοι, οἱ ἄλλοι,
οἱ ξεπεσμένοι,— ἀμαρτωλοί, οἱ μοῦργοι — κι εἶν' πολλοὶ
Τι τάχα λέν; κι εἶν' ἀδερφοί. Τι ξέρουν; κι' εἶν' μεγάλοι.

Καὶ εἶμαι Κύριε ἄθεος. Καὶ τὸ κακὸ ἀγαπῶ.
Κ' ἐμὲ μ' ἀρέσει ἢ ζαβολιά, ἢ γυναῖκα τοῦ κοντά μου,
τόσο πού ἀκόμα τὸ φονιά— ἀνάγκη νὰ τὸ πῶ ; —
τὸν ἔχεις κάμει ὅμοιο μου κι ὁστὸ ἀπ' τὰ δατά μου.

Κι εἴμ' ἄθεος. «Καρδίας σὺ πού ἐτάζεις καὶ νεφρούς»,
πρόσεχε: ἀγαπῶ πολὺ τὰ «πλήθη ἀμαρτιῶν μου».
Σὺ πού «νεφέλας ἀνιστάς» καὶ ξαναζεῖς νεκρούς,
—στ' ἄνθισμα εἶμαι τῶν παθῶν — τὰ αἵσχη «πλήθυνόν μου».

ΥΠΟΚΡΙΣΙΑ

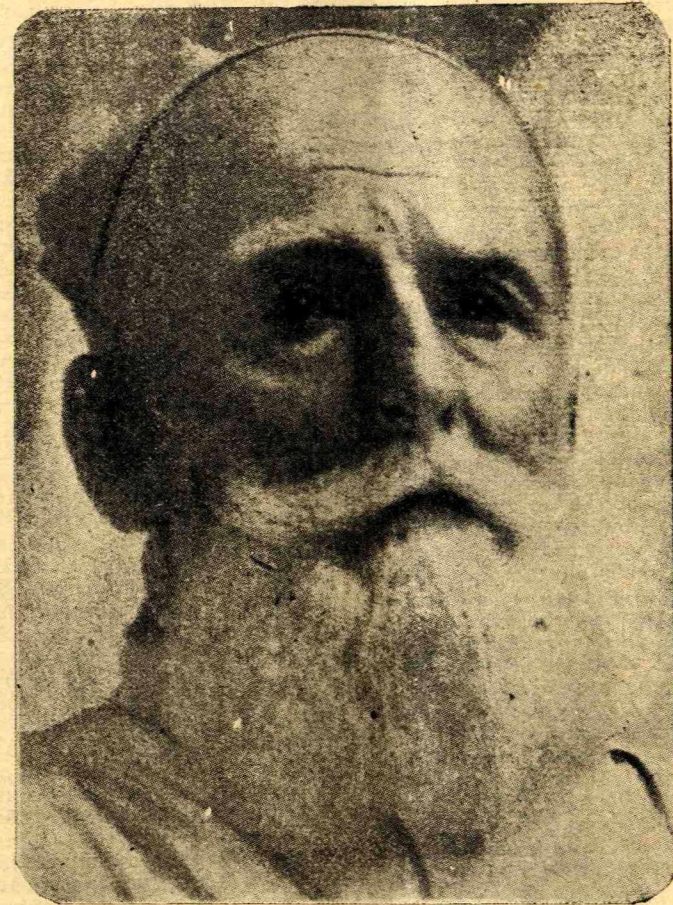
Θὰ σὲ ξεχάσω ἕνα ἀπόγειμα πού θάχω—τι ὠραία!—πεθάνει
καὶ θάμαι ἀδιάφορος κι ἀγνοιαστος, δίχως καρδιά νὰ πονεῖ,
δὲ θὰ θυμάμαι τοῦ τάφου σου τὸ μαδημένο γεράνι,
μήτε στ' ἀλήθεια πὼς σ' ἔχασα κάποια βραδιά σκοτεινῆ.

Δὲ θὰ μὲ νοιάζει. Ἡ μάνα μου, δὲ θὰ ὑπάρχω νὰ λέει
πὼς εἶταν ἕνα αἶσθημα ψεύτικο πού τώρα τοῦ πέρασε πιά,
θὰ τῆς τὴν σκάσω ἀνεπάντεχα καὶ θὰ τὴν κάμω νὰ κλαίει
καθὼς γιὰ χάρη της γέλαγα κι ἄς ἔκλα.ε ἐντός μου ἢ καρδιά.

Ἄλλὰ πρό πάντων θὰ χαίρομαι (ἂν χαίρει' ἡ ἄψυχη ὕλη)
ὅτι γιὰ χάρη σου πέθανα, κι ἄς μὴ τὸ εἶπα ποτέ :
«...Εἶχε ξεχάσει καμώνονταν—θὰ λέν ξεπίσω μ' οἱ φίλοι—
ὡς καὶ τὸ χρῶμα ἀπ' τὰ μάτια της... τί θεατρῖνος Χριστέ!...»

Χαλκίδα

ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΚΑΡΙΜΠΑΣ

Ο ΑΛΜΠΕΡ ΜΠΑΡΤΟΛΟΜΕ ΚΙ Η ΤΕΧΝΗ ΤΟΥ

Ὁ Πῶλ Ἄλμπερ Μπαρτολομέ πού
γεννήθηκε στίς 28 τοῦ Ἀβγουστου 1848
στο Τιβερβάλ, χωριουδάκι σιμὰ στό Ση-
κουάνα, ἦρτε στήν Τέχνη ἀπ' τὸν ἀνθι-
σμένο δρόμο τῆς ἀνεξαρτησίας καὶ τῆς
τύχης. Ἡ φαμίλια του πού καθόταν στό
Παρίσι, εἶταν πλοῦσια. κ' ἔτσι, ἀφτός,
πού θὰ γινόταν ὁ μεγάλος γλύφτης, πῆ-
ρε γερὴ μόρφωση. Μά, ἀπ' τὴν παιδική
του ἡλικία, ὥστόσο, ἔδειχνε προτίμηση
γιὰ τὴ ζωγραφικὴ, τόσο, πού, παίρνον-
τας τὰ διπλώματά του, γράφτηκε στή...
Νομικὴ Σκολή... Κάποτε ἔλεγε σὲ φί-
λους του ὅτι εἶναι μέρος περὶφημο γιὰ
νὰ μάθει κανένας νὰ ἱχνογραφεῖ, καὶ πο-
λὺ προτιμώτερο ἀπ' τὴ Σκολή τῶν Κα-
λῶν Τεχνῶν! Ἄφτό δὲν εἶταν παρά ἔξυ-

πνο ἀστεῖο, μὰ ἔτσι πού τό'πε ὁ Μπαρ-
τολομέ, (καὶ μὲ τι ὕφος!) γινόταν πρό-
γραμμα. Ὁ ἀνεξάρτητος χαρακτήρας
του κι ἡ ἀγάπη του γιὰ τὴν ἀλήθεια ἐκ-
φραζόντουσαν ἐκεῖ σὲ γραφικὴ μικρο-
γραφία. Τὴν ἐποχὴ πού ὁ Μπαρτολομέ
πῆγε μὲ τὴ φαμίλια του στήν Ἑλβετία
πῆρε μαθήματα ἀπ' τὸν Μπαρτελεμὶ
Μένν (1815—1893). Μὰ ποιά ἐπιρροή μπο-
ροῦσε νά'χει σ' ἀφτό τὸ γεννημένο τα-
λέντο, ἢ λίγο προφητικὴ μάθηση τοῦ πα-
ληοῦ μαθητῆ τοῦ Ἰνγκρ; Τὴν ἀγάπη στό-
σκῆμα πού φανέρωνε πάντα ὁ ζωγρά-
φος τῆς «Πηγῆς» ὁ Μπαρτολομέ δὲν
μποροῦσε νὰ τὴν ἀποχτήσει. Θὰ λεφτε-
ρωνόταν σὰ θὰ ἔρχονταν ἡ ὥρα, ἀπ' τὴν
ἴδια του τὴ φύση.. Ὡστόσο, ὁ γερογενο-

ΑΛΜΠΕΡ ΜΠΑΡΤΟΛΟΜΕ

ΤΟ ΣΥΣΤΗΤΟ ΤΩΝ ΓΕΡΩΝ ΣΤΟ ΑΣΥΛΟ

Παρίσι του 1914—1918. Μά το έργο του δεν άγγιζει μόνο τις επιτάφιες φωνές της Ανάμνησης. Πλήθος έρνα, προτομές γυναικών του καιρού του, δημιουργήθηκαν άπ' τ'ά χέρια του. Όπως και της Ίδισας του γυναικάς που έτσι έφευγε πάλι στο σπίτι του τή γλυκότητα της νεότητας και του χαμένου γαμογέλοιου της. Στο μουσείο τών διακοσμητικών τεχνών ξαναβρίσκουμε τήν «Πηγή», συμβολισμένη άπό γυμνότητα άρμονική και λιγερή.

Άκόμα του 'μπιστέφτηκαν τ'ο φτιάξιμο του μνημείου που θά μνημονέβει πάντα τή φιλία Γαλλίας—Άμερικής στόν παγκόσμιο πόλεμο. Άφτ'ο τ'ο κολοσσιαίο έργο αναγέρθηκε κεί κάτω, στά δυτικά, στις άκρογαλιές που 'ρχονται και πεθαίνουν τ' άψηλά κύματα του 'ωκεανού, στο Πουάν ντέ Γκράβ, στο χύσιμο του ποταμιού Βιρόνι. Πιστός στόν τρόπο τής εργασίας του ο καλλιτέχνης, πήγε νά ζήσει κεί κάτω κ' ένα μήνα. Ζήτησε τήν

έμπνεσή του σ' άφτ'ο τ'ο σκούρο ούρανό, που τ'ο σπαθίζουν τις νύχτες οι άτέλειωτες φωτοαστραπές του μεγάλου φάρου του Κορντουάν. Σ' επίσημη τελετή, με πρόεδρό της τόν Ραϋμόντ Πουανκαρέ, ή πρώτη πέτρα του μνημείου βάλθηκε: κ' ένα πλακάκι με τις λέξεις Γαλλία—Ένωμένες Πολιτείες, θά θυμίζει για πάντα τις άξέχαστες ώρες του πολέμου.

Δόξα τής Τέχνης, ο Μπαρτολομέ στάθηκε μιά άπ' τις μεγάλες συνειδησεις του κόσμου. Η μοίρα του καλλιτέχνη τ'ο νιάζει λιγότερο άπόσο τ'ο έργο του, και δεν είναι ο θαυμασμός μόνο άφτ'ων που τόν έφερε στην προεδρία τής Έθνικής Έταιρίας, μα άκόμα κι ή βγνωμοσύη τους: γιατί, για νά μη μιλήσουμε παρά μόνο για τ'ά σκληρά χρόνια του πολέμου, ο Μπαρτολομέ ξόδεβε δίχως νά μετράει. Τ'ά έρνα τής καλλιτεχνικής συν-αδερφοσύνης βρήκανε σ' άφτ'όν καρποφόρα ένεργητικότητα. Ένώ ο Ρόλλ δημιούργησε με τή βοήθεια έράνων τήν ά-

άδερφότητα τών καλλιτεχνών», ο Μπαρτολομέ, άπ' τ'ο Δεκέμβρη του 1914, θέ- μέλιανε τ'ο καπηλειό Ποβίς-ντέ Σαβάν, που, σ' αυτό μ' έξοδα του γίνανε περισσό-τερα άπό έκατό χιλιάδες φαγοπότια. Άκόμα στη δική του πρωτοβουλία χρω-στιέται ή δημιουργία του «Σπιτιού του γυρισμού και τής ανάμνησης» τόν Ιούλη του 1916. Έκει μέσα οι καλλιτέχνες που γύριζαν άπ' τόν πόλεμο, ξανάπαρναν τή ζωή και δούλεβαν στη γαλήνη.

Άκόμα ο Μπαρτολομέ, σαν πήρε τήν παραγγελία του μνημείου Γαλλίας—Άμερικής φανερώθηκε όλη του ή μεγαλοψυχία κι ο βαθύς ανθρωπισμός του.

Δοξασμένος αυτός δεν άφησε τήν περηφάνεια νά τόν τυλίξει, μα ζήτησε νά βοηθηθεί άπό όρισμένο αριθμό νέων γλυφτών, όλων πληγωμένων άπ' τόν πό-λεμο.

Ο καλλιτέχνης άφτ'ος με τή μεγάλη

συνείδηση που τόσο είχε συγκινηθεί άπ τ'ο μακελειό τής νιότης στά χαρακώματα θέλησε νά δείξει όλη του τή συμπάθεια σ' απομεινάρια τής ανθρωποφαγής στους λιγιστούς εκείνους καλλιτέχνες που γύρισαν στην πατρίδα, έρείπια ψυ-χικά, με πετσοκομμένα τ'α κορμιά τους. Καθένας άπ' άφτούς θά διάλεγε στο σύνο-λο του έργου, τή λεπτομέρεια που πλησί-αζε πιότερο στην ιδιοσυγκρασία του. Ο Μπαρτολομέ, δίνοντας τέτοια λαμπρή τι-μή στη νεότητα, στο ταλέντο, και στόν ήρωισμό, ένωμένα στενά, έδωσε στο έρ-γο του μιά έξήγηση πιο άψηλή: άκού-ραστος έργατης, δυνατός δημιουργός, στάθηκε στόν ούρανό τής Γαλλικής Τέ-χνης πολυ περισσότερο άπό ένα μεγάλο όνομα. Στάθηκε ένα παράδειγμα. Τ'ο Παράδειγμα.

J. VALMY—BAYSSE
Μετάφραση
ΒΕΑΤΡΙΚΗΣ ΠΑΠΑΓΙΩΡΓΙΟΥ

ΑΛΜΠΕΡ ΜΠΑΡΤΟΛΟΜΕ:

ΧΡΙΣΤΟΣ

Ξεραγκιανό με αλόκοτα φερσίματα και άσυνήθιστες μυρουδιές. Κολλάει τὸ αὐτὶ του σ' ἕνα σωληνάριο καὶ τούτο πάλι τὸ κολλάει στὶς ἀδύναμες πλάτες τοῦ κοριτσιοῦ.

Ἔτσι σιγά, σιγά— ἐξ αἰτίας καὶ τὰ πουλερικά πού τρώει— τὸ χρῶμα τῆς ζωῆς ξανάρχεται στὸ ἄρρωστο πρόσωπό της.

Πρέπει νὰ σὰς πῶ καὶ γιὰ τὴ θεία μου: Αὐτὴ λοιπὸν βρίσκεται τώρα «ἐν τιμητικῇ ἀποστρατεία». Δὲν φυλάει πιά πρόβατα. Ἔχει ἐγκατασταθεῖ στὸ δωμάτιο τῆς κοπέλλας καὶ δὲν μοῦ ἐπιτρέπει τὴν εἴσοδο. Δὲ με νοιάζει, ἐγὼ ἔχω τὸν κύριό μου.

Μονάχα μοῦ συμβαίνει συχνὰ νὰ ὀνειρεύομαι Γυρνᾶω πίσω στὸν κόσμον πού ἔχασα. Βλέπω τὶς μικροκαμωμένες δρυάδες μετὰ τὰ ξεραμένα θραφερὰ φύλλα, τοὺς χαμηλοὺς λόφους, τοὺς ποταμούς, τὰ λειβάδια, πού δὲν ἔχουν τὶς ἴ-

διες μυρουδιές μετὰ τούτα δῶ, τοὺς φτώχους μου τοὺς συντρόφους, τὸν Ντίς, τὸν Πλούτωνα, τὴν ὁδὸ Λαφονταίν, ὅπου με συναντοῦσε ὅταν εἶμουνα ἀκόμη τὸσο δά κουταβάκι, κακομαθημένο, ὁ φίλος μου, ὁ προστάτης μου, ἡ λατρεία μου, ὁ ἐξοχώτατος κόμης Μπουβιέ ντὲ Μπρί.

Ἔδῶ ἀπάνω ξυπνᾶω πάντοτε καὶ πρέπει νὰ νοιώθω τὸ πόδι τοῦ ἀφεντικοῦ μου κάτω ἀπ' τὰ σκεπάσματα, νὰ αἰστανῶμαι τὴν ἀνάσα του γιὰ νὰ μὴ με τυραγνᾶ πιά ὁ παληὸς ὁ κόσμος μου.

ὦ! σοφὴ καὶ ἀγαπημένε σύντροφε τῶν παιδικῶν μου χρόνων, πόσο εἶχες δίκην ὅταν μοῦλεγες, πῶς... «ἔξω ἀπὸ τὴν τέχνην του ἕνας τεχνίτης δὲν πρέπει ποτὲ νὰ σκέφτεται».

RUDYARD KIPLING

Μετάφραση: ΓΙΑΝΝΗ Γ. ΣΦΑΚΙΑΝΑΚΗ

ΔΠΟ ΜΗΝΑ ΣΕ ΜΗΝΑ..

ΤΑ ΠΕΝΗΝΤΑΧΡΟΝΑ ΤΟΥ ΚΩΣΤΗ ΠΑΛΑΜΑ

ΜΙΛΑΕΙ Η ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΑ ΓΕΝΙΑ
ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΟΙΗΤΗ ΤΟΥ «ΔΩΔΕΚΑΛΟΓΟΥ»

Γιορτάζονται ἀφ' ἑσῆς τὶς μέρες στὴν Ἑλλάδα τὰ πενήνταχρονα τοῦ Κωστῆ Παλαμά. Ὁ Παλαμάς εἶναι ὁ μόνος σύγχρονος ποιητὴς μας πού ξεπέρασε ἀπὸ χρόνια τὰ σύνορα τοῦ τόπου μας καὶ γνωρίστηκε πλατιὰ στοὺς ξένους. Κορυφὴς τῆς παγκόσμιας διανοήσεως ἀσκολήθηκαν μετὰ τὸ πολῦτιμο καὶ πλούσιο σὲ ἐμπνευστὸ ἔργο του καὶ οἱ μελετητὲς καὶ μεταφραστὲς του εἶναι τόσοι πού δὲ θά 'φτανε μιὰ σελίδα μας γιὰ νὰ τοὺς ἀναφέρουμε. Ἀφ' ἑσῆς ὁ μεγάλος Ρωμαῖν Ρολλάν εἶπε πῶς «Ὁ Παλαμάς εἶναι ὁ μεγαλύτερος ἀπ' τοὺς ζωντανούς ποιητὲς τῆς Ἑβρώπης». Ὁ Ευζένης Clément πάλι τὸν νομίζει γιὰ τὸν μεγαλύτερο ζωντανὸ ποιητὴ τοῦ κόσμου. Εἶναι ὁ μόνος Ἕλληνας πού προτάθηκε γιὰ τὸ φιλολογικὸ βραβεῖο Νομπέλ. Κ' ἐδῶ στὴν Ἑλλάδα ἔχει ἀπειρους θαυμαστὲς, τὸ ἔργο του συγκίνησε καὶ ὁδήγησε ὀλάκερες γενιές καὶ ἀπόκτησε ἐξ' ἑσῆς τὸ θαυμασμὸ καὶ τὴ μίμηση. Ἡ συμβολὴ του λοιπὸν στὴ σύγχρονή ποιήσῃ μας εἶναι φανερὴ καὶ ὁ ποιητὴς τῆς «Ἀσώλεπτης Ζωῆς» ἔχει διαδραματίσει τὸν πῶ ἑξωριστὸ ρόλο στὴν ἱστορία τῆς νεοελληνικῆς ποιήσεως καὶ γενικὰ τῆς φιλολογίας μας. Ὑπάρχουν ὁμοῦ καὶ οἱ ἀρνητὲς του, ἀνθρωποὶ σπουδαῖοι, κριτικοί, πεζογράφοι, ποιητὲς, πού τοῦ ἀρνοῦνται ὀλόκληρα τὸν τίτλο τοῦ ἀληθινοῦ ποιητῆ. Ἀκόμα καὶ ὁ μεγάλος Ψυχάρης στὰ στενὰ τοῦ χρόνιου τὸν ἀρνήθηκε. Ποιὰ ὁμοῦ εἶναι ἡ γνώμη τῆς καινούργιας γενιᾶς γιὰ τὸν ποιητὴ; Πῶς βλέπει τὴν ποιήσῃ του; Ἡ ἑξωριστὴ ἀφ' ἑσῆς ποιητικὴ φυσιογνωμία εἶχε ἐπίδραση στὸ ἔργο της; Ὁ «Λόγος» θά ρωτήσῃ λοιπὸν μετὰ τὸ συνεργάτη του κ. Κώστα Θρακιώτη τοὺς ἐκπρόσωτους τῆς γενιᾶς του γιὰ τὸ ζήτημα ἀφ' ἑσῆς. Σὲ δυὸ-τρεις συνέχειες θά μποῦν οἱ ἀπάντησεις, ἐπιγραμματικὲς, τῶν νέων λογοτεχνῶν πού ἔχουν πάρει τὴ θέση τους στὴ διανοήσῃ μας. Ὁ ἀκολουθήσουν οἱ ἀπάντησεις λίγων λογίων τῆς παλιότερης γενιᾶς καὶ θά κλείσει ἡ ἐρεβνα μετὰ τὴν γνώμη τοῦ περιοδικοῦ. Δημοσιέβουμε παρακάτω τὶς πρῶτες ἀπάντησεις:

Σέβουμαι βαθιὰ τὴ μεγάλη πνευματικὴ μορφὴ τοῦ Παλαμά. Κάτου ἀπ' τὴ μορφὴ αὐτὴ ἀνδρωθήκαμε ὅλοι ἐμεῖς. Ἡ νίκη τοῦ δημοτικισμοῦ, τοῦ μεγαλύτερου πνευματικοῦ κινήματος πού εἶδε στὰ ἑκατὸ χρόνια ἡ Ἑλλάδα, εἶναι μισὴ δική του καὶ μισὴ τοῦ Ψυχάρη. Θά ὁμολογήσω πῶς σήμερα ἡ ποιήσῃ του δὲν με συγκινεῖ. Μὰ μετὰ τὸν Παλαμά συμβαίνει ὅτι μετὰ ὅλους τοὺς δυνατοὺς ἀνθρώπους. Εἶτε τὸν δέχεσαι ἐδῶ, εἶτε τὸν ἀρνεῖσαι ἐκεῖ, δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ σκύψεις τὸ κεφάλι κάτου ἀπ' τὴ δύναμή του. Εἶναι σὰν τὶς δυνάμεις τῆς φύσεως πού μπορεῖς νὰ τὶς ἀνα-

λύσεις ὅσο θέλεις ὡς τὰ πρῶτα τους αἰτίαι, ὅμως ὑπάρχουν μόνο ὡς ἀποτέλεσμα καὶ θά τὶς δεχτεῖς.

ΗΛΙΑΣ ΒΕΝΕΖΗΣ

Ὁ Κωστὴς Παλαμάς — κατὰ τὴν ταπεινὴ μου ἀντίληψη — ὅσο κι ἂν εἶναι σπουδαῖος ποιητὴς, ὥστόσο δὲ θά μπορέσει ποτὲ νὰ γνωρίσει τὴ θέρη τῆς πλατιάς δημοφιλίας. Παραμένει καὶ θά παραμένει πάντα — ὅσο θά τοῦ ζεῖ τὸ ἔργο καὶ ἡ μνήμη — ἔξω ἀπ' τὶς φιλολογικὲς προτίμησεις τοῦ μεγάλου κοινοῦ, ποιητῆς «δυσ-

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

Αυτόν το μήνα είδαμε και πολλές και καλές ταινίες. Μπορεί να πει κανένας τις καλύτερες της σεζόν.

—Όπως συνειθίζουμε οι κινηματογράφοι τις καλύτερες τους ταινίες τις φυλάει για τη Μεγάλη Σαρακοστή και την άρχη της άνοιξης. Μέσα στις καλές ταινίες αυτού του μήνα τα πρωτεία τα είχαν οι Γαλλικές, όπως νομίζω και όλης της φετεινής παραγωγής. Τό να προτιμηθούν οι Γαλλικές από τις κινηματογραφικές μας επιχειρήσεις, εΐτανε μια πολύ όρθη σκέψη, για πολλούς λόγους. Και για τη γλώσσα πρώτα—πρώτα, και για την πρόοδο που έλαβε τελευταία ο Γαλλικός κινηματογράφος, και πιο πολύ για ύτη τή ν ιδία τή ν Τέχνη του κινηματογράφου, από καθαρά καλλιτεχνική άποψη. Οι Γάλλοι ήθοποιοί από τον μεγάλο, ως τον τελευταίο Fichouri με τη λεπτή τους τέχνη, με το εύσυνειδητο και μελετημένο παίξιμο τους μάς δίνουνε την ευκαιρία, να πάροουμε μια καλή ή ιδέα του Γαλλικού Θεάτρου. Για όσους, δυστυχώς, δεν μπορούσαν να το παρακολουθήσουνε από κοντά.

Ένα φίλμ που σημείωσε σταθμό στη Γαλ. κινηματ. τέχνη είναι η «Ηρωική ή παρθέλαση». Είναι το πρώτο Γαλλικό φίλμ που δε βασίζεται μονάχα στο παίξιμο των ήθοποιών και στην υπόθεση του έργου, αλλά περισσότερο στη μεγαλειώδικη σκηνοθεσία του. Ο Ζάν Φέυντερ, στο φίλμ αυτό φάνηκε μεγάλος δημιουργός. Συναγωνίστηκε τους συναδέφερους του Αμερικάνους, Άγγλους, Γερμανούς και τους νίκησε. Άλήθεια και τι να πρωτοθαμάσει κανείς!.. Την πιστότατη ιστορική άκριβεια που μ' αυτήν παρουσιάζεται η Φλάνδρα του 17ου αιώνα, άκριβεια ιστορική τέτοια, που θα τη ζηλεύανε και περιφημότερες Άγγλικές ιστορικές ταινίες; το μεγάλο πλοΐτο του άνεβάσματος, μέχρι και της πιο τελευταίας λεπτομέρειας: την κίνηση του πλήθους, την τόσο πειθορχημένη; τη χαριτωμένη σατυρική του υπόθεση που θυμίζει κωμωδία του Άριστοφάνη; Το καλό παίξιμο των ήθοποιών; ή τα τόσα λεπτά κωμικά εύρηματα του σκηνοθέτη. Λ. χ. το φτάρισμα του δημάρχου στο νεκρικό του κρεβάτι, το κοπάδι με τις χήνες που προηγείται από τις γυναίκες, που πάνε να παραδώσουν το κλειδί της πόλης, ή τα τόσα άλλα; Δικαιότατα λοιπόν πήρε το πρώτο βραβείο Γαλλικής παραγωγής 1935—36. Άλλο καλό γαλλικό φίλμ είναι η Μητρούπολη. Η άξια του έργου αυτού βασίζεται περισσότερο στην περιφημη φωτογράφησή του, τα ρομαντικότερα τοπία της λίμνης του Άνεζυ της Σαβοΐας παρμένα με το πιο λεπτό γούστο, από το φωτογραφικό φακό, και πρωτοτυπώτατα παρουσιασμένα. Η Έπιφύλαξη του Κλ. Φαρρερ με σκηνοθέτη τον Δερμιέ, άρεσε πολύ. Το έργο αυτό, όπως και η Μάχη του ίδιου συγραφέα, προσεχτήκανε πολύ στο άνεβάσμα τους. Βοή-

θησε πολύ στην έπιτυχία και των δυο ή συμμετοχή του Γαλλικού πολεμικού ναυτικού. Η υπόθεση της «Επιφυλάξης» πολύ ενδιαφέρουσα και με πολύ έσωτερικότητα. Με χαρά τον ξανάδανε οι φίλοι του τον παλιό άρτίστα του κινηματ. το Σινιορέ. Έκταχτος ως ναύαρχος, και περιφημος στις σκηνές του ναυτοδικείου. Ο Β. Φρανσουά είναι πολύ καλός. Πολύ καλύτερος όμως είναι σε ρόλους του σαλονιού. Η Άναμπελάα καλή και εύσυνειδητη, όπως πάντα. Ο «Δαυίδ Κόππερφιλδ» της «Μέτρο—Γκόλντουϊν», με σκηνοθέτη τον Ζωρζ Κόνορ ταινία άρκετά καλή. Η άναπαράσταση της έποχής της βασιλισσας Βικτώριας στην Άγγλία πολύ πιστή το έργο όμως, ως καθαυτό φιλολογικό, κάνει στον κινηματογράφο. Η άξια του στηρίζεται στην άριστοιχηματικώτατη διαγραφή των ανθρώπινων χαρακτήρων, που κάνει ο Ντίκενς. Οι τύποι του Ντίκενς έχουν μενείνε άθάνατοι και παρομιώδικοι στην Άγγλία και παντού. Γενίς δλόκληρες άνατσαφήκανε με τα έργα του μεγάλου Άγγλου. Γι' αυτό στον κινηματογράφο χρειαζόντανε πολλοί και μεγάλοι άρτίστες να το έρμηνέψουνε. Σ' αυτό το έργο παρουσιάζονται οι περισσότεροι άνθρωποι τύποι. Που να βρεθούνε τόσο μεγάλοι ήθοποιοί; Ο καλός κορατερίστας Λυονέλ Μπαρζουμ, έπαιξε σ' ένα έπεισοδιακό ρόλο. Η μεγαλύτερη άξια του έργου αυτού, στον κινηματογράφο, είναι ότι μάς πρωτοπαρουσίασε στην Ελλάδα το μικρό Φρέντυ Μπαρζουμ. Πραγματικά «παιδί—θήμα. Δραματικό ταμπερμέντο μεγάλο. Είχε στιγμές που θα τον ζηλεύανε και οι μεγαλύτεροι άρτίστες της έβδομης τέχνης.

Και μια φυσιογνωμία! ή πιο γλυκεία που μπορεί να συναντήσει κανείς σε ένα άγοράκι δέκα χρόνων.

NANA MARINOY ΔΟΥΚΑ

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Δημοσιέφτηκε στη «Νέα Έστία» από Δφαση του Έκπαιδευτικού Συμβούλιου, που, καθώς σημειώνει, την τιμεί. Και λέει ή άπόφαση άφτη πως «... Το Σον Ύπουργείον δύναται να συστήση την άνάγνωσιν του περι οδ πρόκειται λογοτεχνικού περιδικού εις τους κ. λειτουργούς της τε Μέσης και της Δημοτικής εκπαιδύσεως και την έπι τω σκοπώ τούτω προμηθειαν αυτού παρά τών βιβλιοθηκών των σχολείων της Μέσης και τη. Δημοτικής Έκπαιδύσεως, διότι το περιδικόν τούτο, εν τω όποιω συνεργάζονται οι διαπρεπέστεροι εκπρόσωποι των Έλληνικών γραμμάτων...» κ. ά. ύπογραφές: Ο πρόεδρος Δ. Ύ. Λάμψας. κ. ά. Στο ίδιο φύλλο της «Έστίας» που δημοσιέβουνται άφτά τα φριχτά έλληνικά από άνθρωπος, που όσο λίγοι

έπρεπε να ξέρουν τη μοναδική γλώσσα της Ελλάδας, βλέπουμε κάπια μονόπραχτη κωμωδία με μεταφραστή τον: Δ. Ι. Λάμψα. (εν τω όποιω συνεργάζονται οι διαπρεπέστεροι εκπρόσωποι των Έλληνικών γραμμάτων...) Άληθινά πολύ τιμητική ή άπόφαση του Έκπαιδευτικού Συμβούλιου για το περιοδικό, άφου ούτε ίχνος ντροπή ύπάρχει στον ταπεινό μας τόπο. Η μουχλα όμως άφτη της φιλολογικής συναλλαγής ως πότε θα κατακάθεται άπάνω μας; Για πόσο άκόμα καιρό θα ζούμε σαν άνθρωποι άπολίτιστοι;

Ο «Λόγος» στα 1931, στο 2 φύλλο του πρωτοπαρουσίασε στο έλληνικό κοινό την πολυσεβία πεζογράφο Λύντια Σεΐφουλίνα με το όνομαστο διήγημά της «Η γριά». Ύστερ' από πέντε χρόνια, στα 1936, ή «Νέα Έστία» άνακαλύπτει κι άφτη πως ύπάρχει σύγχρονη ρώσικη λογοτεχνία και παρουσιάζει τόσο σέβεται τον έαφτό της κι άφτους που τη διαβάζουσαν κάτι το νέο στους άναγνώστες της τη Λύντια Σεΐφουλίνα με το ίδιο διήγημά της, τη «Γριά». Δέ θέλουμε να χαρακτηρίσουμε άφτην την καθυστέρηση, άφτην την κακή αντίγραφή Μόνο σκεφτούμαστε πως μπορεί πολύ άμορφα, ύστερ' από άλλα πέντε χρόνια, στα 1941, ή «Νέα Έστία» άν βγαίνει άκόμα, να δώσει για καινούργια πνευματική τροφή στους άναγνώστες της τί; λόγου χάρη και τη Σέλμα Λάγκερλεφ άκόμα με τους «Προγραμμένους» της που δημοσιέψαμε στο περασμένο μας φύλλο. Όλα είναι δυνατά σα λείπει ο σεβασμός κι ή πρωτοτυπία από τους άνθρώπους, λοιπόν άς περιμένουν οι φίλοι της λίγα χρονάκια άκόμα για να φχαριστηθούν.

Δοθήκανε και τα φετεινά λογοτεχνικά βραβεία της Άκαδημίας. Θά'ταν όλότελα παράδοξο άν μάς ίκανοποιούσαν. Η Άκαδημία μας έχει άφθει την παράδοση της πια—ποτέ δε θα βραβέψει το άξιο. Άντίθετα άπ' τη γενική αντίληψη για τα έργα κάθε χρονιάς, άφτη θα διαλέξει πάντα το μέτριο, το φτωχό στη σύλληψη, την άσήμαντη σκέψη. Και βέβαια πως να γίνει διαφορετικά; Η συμμορία των πορνογράφων, των χρονογράφων και των άπλών Ιστοριογράφων που μοιράζεται τους τίτλους τους, μόνο τη μέτρια σκέψη μπορεί να άιστανθεί, μόνο άπ' τα κούφια λόγια να συγχνηθεί. Και φιγουράρουν άφτες οι μούμιες της φιλολογίας μας για «Κύριοι Άκαδημαϊκοί». Και σοο έγκώνουν το φρούδι έμ-

παιχτικά κι άκατάδεχτοι σοο λένε πως δεν άξίζεις και δε σε βραβέβουν, γιατί, άν τυχόν φωνάζουν πως άξίζεις και σε βραβέβουν έσένα, τον άληθινό δημιουργό, με την πανανθρώπινη σκέψη, το άνάστημά σου θα όρθωθεί κι ή τεράστια σκιά του θα καλύψει όλάκερη την πολύτομη, φλύαρη, βλακιστική και πορνική δημιουργία τους. Άμύνονται λοιπόν για τους τίτλους τους. Και βραβέβουν τις μετριότητες, οι μετριότατοι άφτοί. Και θ' άμύνονται πάντα με ύπολογισμό, με πάθος, θα κυνηγούν τις άξίες, τ' άληθινά ταλέντα, θα βραβέβουν τους άσήμαντους κι άφτό, ως το τέλος της ζωής τους Μπροστά στον όγκο τούτο της άσυνειδησίας, της λάσπης και της πνευματικής κατωτερότητας, έμείς οι νέοι πρέπει να κινηθούμε. Πρέπει κάτι να γίνει για να ξεμυρίσει ο τόπος, να κοπούν τα χέρια των άνάξιων και ταπεινών ανθρώπων, να μη περιμένουμε και να μη άνεχόμαστε τη βαρβαρότητα και την κοροϊδία. Γι' άφτό το ζήτημα, «Ο Λόγος», έχει παρμένει την άπόφασή του. Και πολύ γλήγορα θα τα ξαναπούμε.

Άνοιχτό γράμμα στην Κυρία Άλκη Θρούλου—Ουράνη.

Κυρία,

Ο «Λόγος» άρχίζει σύντομη έρεβνα γύρω άπ' την άξια του ποιητή Παλαμά. Πρώτα θα ρωτηθούν οι νέοι διανοούμενοι πως βλέπουν την ποιησή του και, έπιγραμματικά, θα ποΐν ποιά έπίδραση είχε ή προσωπικότητά του στη σύγχρονη πνευματική ζωή του τόπου. Παράλληλα όμως με τις γνώμες των νέων λογοτεχνών και ποιητών, θα ρωτηθούν και λίγοι εκπρόσωποι της παλιότερης γενιάς, που συχνά έχουν έκφράσει το θαυμασμό ή την αντίθεσή τους για το έργο του ποιητή. Έσας σας λογάρισα μαζί μ' άφτους, γιατί ξέρω τις αντιπαλαμικές σας γνώμες, που θέλησα ν' άκουστούν κι άπ' το «Λόγο». Άφτην την άφορμή είχε ή προχτεσινή μου έπίσκεψη στο πεντάπατο μέγαρό σας. Δέ θέλησα να στείλω το συνεργάτη του «Λόγου» κ. Θρακιώτη που παίρνει τις άπάντησεις, γιατί, με την έφκαιρία, έλεγα να γνωρίσω και την προσωπικότητά σας. Το φέρσιμό σας, να μου γυρίσετε την άφτη μου λέγοντας στην καμαριέρα σας να μου πεί πως «ή κυρία δε δέχεται κι ό,τι θέλω να της το γράψω», κι όχι όπως θα έπρεπε να μου όρίζατε ώρα συνάντησης, που μ' έκανε να θυμηθώ πόσο άπολίτιστοι είμαστε άκόμα, πόσο μάς λείπουν οι στοιχειώδικοι τρόποι άνατροφής και καλής συμπεριφοράς,—το έβγεϊνικό άφτό φέρσιμό σας, το άφήνω στη σκιά. Η περιφρόνησή μου, κι άφτη άκό-

μα θά σās πήγαινε πολύ, θά 'ταν, στην άμορφωσιά σας, κι άφτη άκόμα, παράσημο τιμητικό.

Φχαριστῶντας γιατί με κάνετε κι άνακάλυψα τὸ πρότυπο τῆς χωριατοσύνης στὸ ἄτομό σας,

ΝΑΠ. ΠΑΠΑΓΩΡΓΙΟΥ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΑ ΝΕΑ

□ Μεγάλη ἐντύπωση δημιούργησε στοὺς καλλιτεχνικοὺς κύκλους τῆς Γαλλίας ἡ ἀνακάλυψη ἐνοῦ καινούργιου πίνακα τοῦ Λεονάρδου Ντὰ Βίντσι. Ἡ ἀνακάλυψη ἔγινε ὀλίγοντα τυχαία. Ἐνας συλλέκτης εἰκόνων ζωγραφικῆς στὴ Λυών, ἔδωσε πρὶν λίγες μέρες στὸν ἐξεταστή τοῦ Μουσείου ἕναν πίνακα ποὺ παρουσίαζε παιδί μὲ πυρόξανθα μαλλιά, ζητόντας νὰ μάθει σὲ ποιὸν ζωγράφο ἀνήκε. Ἀπ' τὴν ἔρευνα ποὺ γίνηκε ἀποδείχθηκε πὺς ὁ πίνακας εἶναι τοῦ Λεονάρδου Ντὰ Βίντσι, ποὺ τοῦ φαίνεται κι ἡ ὑπογραφή. Δίχως ἄλλο θά πρόκειται γιὰ τὸ πορτραῖτο τοῦ νεαροῦ Melzi, ἔργο ποὺ νομιζόταν ἀπὸ πολλὰ χρόνια σάν ὀριστικά χαμένο.

□ Ὁ Γάλλος κριτικὸς Μ. Α. Ματτεῖ τύπωσε τελεφταία μιὰ μελέτη γιὰ τὸν Ἄλφρε ντὲ Βινύ μὲ τὸν τίτλο «Νὰ ὁ ἄνθρωπος», ὅπου παρουσιάζεται ὁ ποιητὴς σάν «ἡ καθολικὴ ψυχὴ τῆς Γαλλίας».

□ Ἔστερ' ἀπ' τὸν Καρκό, τὸν Ἄντρέ Σαλμόν καὶ τὸν Ζεραλντύ, ἡ φήμη φέρνει σάν ὑποψήφιο τῆς Ἀκαδημίας τὸν συγγραφέα Μωρίς Ντουαί.

□ Μὲ τὸ θάνατο τοῦ Ἄντρέ ντὲ Νικολαί—ποὺ πέθανε τὸν περασμένο μῆνα στὸ Νεϊγύ σὲ ἡλικία 25 χρονῶν— ἡ γαλλικὴ ποίηση χάνει ὄχι μονάχα ἕναν ἀπ' τοὺς νέους μὰ κι ἀπ' τοὺς πιὸ ἐμπνευσμένους μύστες τῆς. Σὲ ἡλικία μόλις 18 χρονῶν εἶταν διεφθυτῆς τοῦ περιοδικοῦ «Citron Bleu». Γιωματός φλογερὸ ἐνθουσιασμό στὴν ἀρχή, δὲν ἄργησε, καθὼς γίνεται στοὺς νέους τῆς γενιᾶς μας, ν' ἀπαγοητεφεῖ. Τὴ μελαγχολία τοῦ ἀφτὴ τὴν ἔχουσε μέσ' στὰ τραγούδια τῆς μοναδικῆς συλλογῆς ποὺ πρόφτασε νὰ τυπώσει, μὲ τὸν τίτλο «Θλιβερὲς γιορτές».

□ Βρέθηκε τελεφταία στὴ Ρώμη ἕνα πορτραῖτο τοῦ Σταντᾶλ κανωμένο ἀπ' τὸ μεγάλο ζωγράφο Γκερέν. Τὸ πορτραῖτο ἀφτὸ ἔγινε τὸ 1828 ὅταν ὁ Σταντᾶλ καταδιώκονταν ἀπ' τὴν Ἀφστριακὴ ἀστυνομία.

□ Ἐνας ἀληθινὸς καλλιτέχνης εἶναι ὁ νέος ξυλογράφος Α. Τάσος ποὺ στὸ φύλλο μας ἀφτὸ δημοσιέβουμε μιὰ ξυλογραφία τοῦ ἀπ' τὴν τελεφταία ἐκθεσὴ τοῦ Ὁ Τάσος ἀπ' τὴν πρώτη του ἐκθεση φανέρωσε τὴ μεγάλη μαεστρία του στὴν

ἐχτέλεση τῆς ξυλογραφίας. Δίχως ἄλλο θά γίνεῖ ἕνας δέφτερος Γαλάνης στὴν εἰκονογράφηση βιβλίων. Στὸ ἄλλο φύλλο ὁ εἰδικὸς συνεργάτης μας θά γράψει γιὰ τὸ ἔργο του.

□ Ἐκυκλοφόρησε ἡ μελέτη τοῦ συνεργάτη μας κ. Γερ. Σπαταλά, «Τὰ νεανικὰ ποιήματα τοῦ Δ. Σολωμοῦ».

□ Ὁ συνεργάτης μας κ. Γιάν. Σκαρίμπας κυκλοφορεῖ σὲ λίγο συλλογὴ ποιημάτων μὲ τὸν τίτλο «Οὐλαλοῦμ». Ἀκόμα ἐτοιμάζει καινούργιο μυθιστόρημα ὁ «Πιττακός» ποὺ θά κυκλοφορήσει σὲ λίγους μῆνες. Τὴν ἔλδοση καὶ τῶν δύο βιβλίων του ἀνέλαβε ὁ ἐκδότης Ἀριστ. Ν. Μαυρίδης.

□ Ἡ Ρωσικὴ κυβέρνησις θέλοντας νὰ ἐνισχύσει τὴ θεατρικὴ κίνησι τῶν ἐπαρχιῶν ἀποφάσισε νὰ προκηρύξει διαγωνισμό μεταξὺ τῶν ἐπαρχιακῶν θιάσων. Ὁ θίασος, ποὺ κατὰ τὸ διάστημα τῆς χειμωνιάτικης σαζὸν θά παίξει τὰ σοβαρότερα ἔργα τοῦ παγκόσμιου δράματολόγιου καὶ θά τ' ἀνεβάσει καλύτερα θά ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ παίξει σ' ἕνα ἀπὸ τὰ θέατρα τῆς Μόσχας κατὰ τὴν καλοκαιρινὴ περίοδο. Τὴν περίοδο ἀφτὴ, καθὼς εἶναι γνωστὸ, οἱ κρατικοὶ θίασοι τῆς πρωτέβουσας περιοδεύουν στὶς ἐπαρχίες.

ΒΙΒΛΙΑ ΠΟΥ ΠΗΡΑΜΕ

Ἀντῶνη Γιαλοῦρη : «Χαίρε πόλις τοῦ Παμβασιλέως» Βυζαντινὸ Μυθιστόρημα 1935.

Ἄρχη Κόβα : Στὰ μάτια καὶ στὰ χεῖλη. Διηγήματα. Πόλη 1936.

Παναγιώτη Μαυρέα : Αὐλητρίς. Ποιήματα. 1934.

Κώστα Κοφινιώτη : Ἐξόριστοι. Ποιήματα. 1936.

Κώστα Θρακιώτη : Ἐμεῖς δὲν θά βάλισουμε. Ποιήματα. 1933.

Γερασ. Δ. Κασόλα : Γιὰ τὴν Εἰρήνη. Ποιήματα. 1926.

Γιάννη Χονδρογιάννη : Φυγὴ στὸ ἄπειρο. Ποιήματα. 1936.

RYSEN ESREF : Σταλαγματιά—σταλαγματιά (Πρόζες). Μετάφραση ἀπ' τὰ τούρκικα. Ἀβραάμ Ν. Παπάζογλου.

Γ. Ζάρκου : Βιτριόλι 1936.

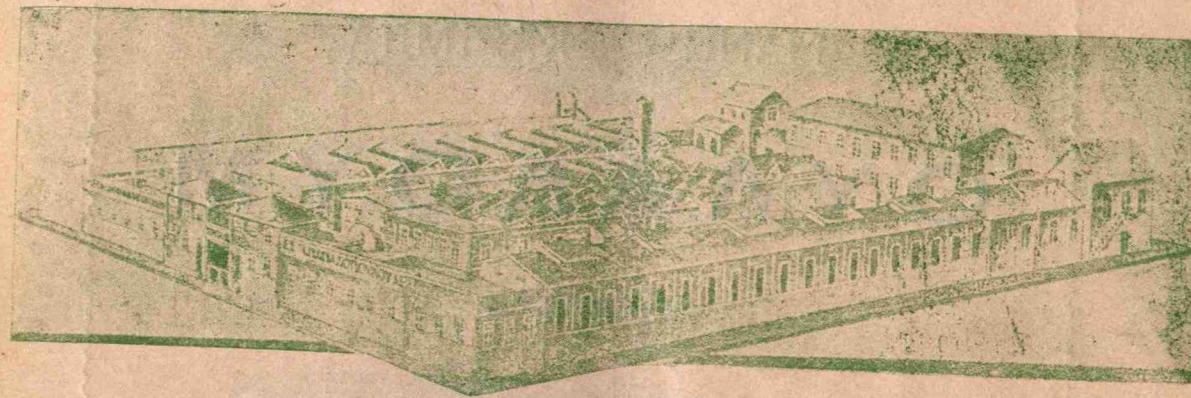
Γιάννη Σκαρίμπα : Ὁ Μαριάμπας (Μυθιστόρημα). 1935.

Γερ. Σπαταλά : Τὰ νεανικὰ ἰταλικά ποιήματα τοῦ Σολωμοῦ. Μελέτη 1936.

Λεωνίδα Ραζέλου : Ἀχιλλεύς. Ἐπικὸ ποίημα. Ἀθήνα 1925. — Τῆς ἐποχῆς καὶ περασμένα. Διηγήματα. 1333. Ἀθήνα.— Μωσαϊκά. Ποιήματα. Ἀθήνα. 1934.

Ἄργη Κόρακα : Διηγήματα. Ἀθήνα. 1936.

Γιάννη Ὀλύμπιου : Παρθένες ὄπτασις. Ποιήματα. 1935.

ΜΕΤΑΞΟ'Υ ΦΑΝΤΟΥΡΓΕΙΟΝ Η "ΧΡΥΣΑΛΙΣ", ΣΤΥΛ. Η. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

Κεφάλαιον ὀλοσχερῶς καταβεβλημένον Δραχ. 30. 000. 000

Κεφάλαια ἀποθεματικά Δραχ. 16.500.000

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Γραφεῖα καὶ ἀποθήκη ἐν Ἀθήναις—Ὁδὸς Μητροπόλεως 48

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ : Ταχυδρομικὴ : Γραμματοθυρὴς 68
Τηλεγραφικὴ : Μεταξοχρυσάλις Ἀθήνας

ΤΗΛΕΦΩΝΑ : Ἐργοστασίου Ποδονόφτη Νο 80-034
Ἀποθήκης Νο 20-248

ΓΙΑΝΝΗ ΣΚΑΡΙΜΠΑ

ΟΥΛΑΛΟΥΜ

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

ΒΣ.

ΕΚΔΟΤΗΣ
ΑΡΙΣΤ. Ν. ΜΑΥΡΙΔΗΣ

Κυκλοφορεί τὸ Πάσχα σὲ πολυτελῆ ἔκδοση